

Děti popřály maminkám k jejich svátku

Historická procházka s Jiřím Karlem umožnila zájemcům cestování v čase

Předškoláci závodili na 1. sportovních hrách v duchu fair play

Vydejte se s námi za černým řemeslem v reportáži V kůži kováře aneb Chodí kovářova kobyla bosa?

Na biologickém rybníku zápolili rybáři v rybolovu na kapra společně s kolegy z partnerského města Ozimku

Pestrá kytice: poděkování maminkám

Druhou neděli v květnu jsme v Česku oslavili Den matek. Poprvé se tento svátek slavil počátkem 20. století v USA. Má politicky nevyhraněný a všeobecně humanistický původ. Vyjadřuje úctu k ženám, matkám a jejich roli ve společnosti. Tento svátek je slaven po celém světě, avšak díky různým kořenům v jiných dnech. V naší civilizaci má původ zřejmě v antických oslavách bohyně matky. Ve starém Římě se slavil svátek nazvaný Matronalia, jenž byl zasvěcen bohyni Juno. Novodobá historie tohoto svátku se však píše od dob občanské války ve Spojených státech. Sociální aktivistka Julia Ward Howeová vyzvala ve svém Provolání ke Dni matek z roku 1870 ženy ke sjednocení proti válkám. Její následovnicí byla Ann Jarvisová. Poprvé byl slaven svátek jako upomínka na Ann Jarvisovou, a to 10. května 1908 v městě Grafton v Západní Virginii. O dva roky později se

připomínal už ve 45 státech USA. V roce 1914 druhou květnovou neděli Dnem matek vyhlásil americký Kongres. Poté se svátek postupně rozšířil do dalších zemí. V prvorepublikovém Československu se o jeho zapsání do povědomí lidí zasloužila prezidentova dcera Alice Masaryková. Svátek matek byl v období první republiky velmi oblíben, po válce jej částečně nahradil Mezinárodní den žen, opět se začal slavit po sametové revoluci. Ne všude ve světě se ale Den matek slaví druhou květnovou nedělí. Argentina na matky pamatuje druhou říjnovou neděli, Polsko 26. května, Francie a Švédsko poslední neděli v květnu, Egypt a Maroko 21. března. Druhou nedělí v květnu matkám věnuje například Austrálie, Belgie, Brazílie, Čína, Dánsko, Německo, Finsko, Řecko, Itálie, Japonsko, Kanada, Rakousko či Turecko.

Ani rýmařovské děti nezapo-

mněly popřát svým maminkám k jejich svátku. Pod organizačním vedením zástupce ředitele Základní školy Rýmařov Jiřího Gajdoše a třídních učitelů si žáci prvních až pátých tříd připravili na úterní odpoledne 6. května pestrou kytici písní, říkánek, pohádkových skečů a pohybových aktivit v téměř dvouhodinovém pásmu. Do posledního místa zaplněné hlediště rýmařovského kina svědčilo o vel-

kém zájmu ze strany rodičů a prarodičů o tuto oblíbenou tradiční akci, která má již pevné místo v rámci aktivit základní školy. Diváci zhlédli například krátkou pohádku o Budulínkovi nebo moderně pojatou verzi Karkulky či zdramatizovanou Erbenovu báseň Polednice. Na pódiu se vystřídal v nejrůznějších tanečních kracích a vystoupeních více jak dvě stovky dětí. *JiKo*

Historie a současnost na fotografiích Bohumila Švédy

Stavba bytových jednotek na Čapkově ul., 1962

Čapkova ul., 2008

Aktuálně z města

Radar odhalí prohřešky řidičů

V pondělí 12. května se uskutečnilo zasedání Rady města Rýmařova. Na programu jednání byla valná hromada Městských služeb a Spojených lesů Rýmařov a jejich hospodaření za rok 2007, bytové záležitosti a bod různé. Radní přijali celkem třiačtyřicet usnesení, z nichž jedno mělo charakter doporučení pro jednání zastupitelstva města.

Radní schválili zprávu o hospodaření společnosti Městské služby Rýmařov, s. r. o., a zprávu o hospodaření společnosti Spojené lesy, s. r. o., za rok 2007.

Zpráva Městských služeb, kterou předložil jednatel společnosti Antonín Urbánek, uceleně informuje o výsledcích společnosti za rok 2007 a je určena pro valnou hromadu, dozorčí radu a kontrolní orgány zastupitelstva města. Společnost hospodařila v roce 2007 se ziskem 1 mil. 447 tis. Kč (po zdanění), což je o více než 600 tis. Kč méně oproti roku 2006. Vzhledem k tomu, že v předešlé roce byly provedeny generální opravy některých vozidel a zakoupena vozidla nová, nebylo nutné provádět velké opravy a náklady na opravy byly podstatně nižší oproti r. 2006. Zpráva dále uvádí ekonomický rozbor jednotlivých středisek Městských služeb. Celkový hospodářský výsledek byl nepříznivě ovlivněn neobvykle mírnou zimou, jejímž důsledkem bylo snížení tržeb střediska Letní a zimní čištění komunikací takřka o 1,6 mil. Kč. Dalším důvodem je přenos provozní ztráty zimního stadionu ve výši 382 tis. Kč na společnost Městské služby. Zpráva dále konstatuje, že společnost už není zatížena přímými závazky z minulosti. Pro

rok 2008 není potřeba investovat do rozšíření strojního parku, ale nutné jsou investice do jeho obnovy (prostředky na zimní údržbu, oprava nebo pořízení nového fekálního vozu, strojů pro údržbu zeleně apod.). Značné náklady bude také nutno vynaložit na rekultivaci skládky domovního odpadu v Malé Štáhlí. Zpráva společnosti Spojené lesy, s. r. o., kterou předložil Ing. Petr Klouda, uvádí, že společnost hospodaří na území tří obcí - Uničova, Horního Města a Rýmařova, na území dalších osmi obcí (Moravskoslezský Kočov, Dlouhá Loučka, Šumvald, Tvrdkov, Ryžoviště, Václavov, Malá Štáhle a Dolní Moravice) společnost pouze lesy spravuje. Ve vedení společnosti se ve funkci předsedajícího valných hromad vždy po dvou letech střídá starosta jednoho z vlastníků. V období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2008 je v pořadí právě Rýmařov. „Mým cílem bylo zaměřit se na rentabilitu společnosti a maximálně zvýšit výtěžek pro obce za splnění plánu těžby a obnovy lesa. K tomu jsem se starostkami Uničova a Horního Města dohodl a společně jsme přijali řadu opatření - od snížení počtu úvazků a platů technikům, po nastavení limitů pro telefonní hovory, cestovné, změnu sídla společnosti atd. Výsledkem je několikasettisícové snížení nákladů za půlroční dobu působení těchto opatření,“ říká současný předsedající valných hromad Spojených lesů Ing. Petr Klouda. Zároveň se s jednatelem dohodlo vypracování řady žádostí o dotace na opravy lesních komunikací, biokoridorů, zalesňování atd.

Rada města dále schválila přidělení veřejné zakázky „Rekonstrukce místních komunikací“ firmě Strabag, a. s., Šumperk s nejvýhodnější nabídkou. Rada také schválila přidělení veřejné zakázky „Oprava mostku U Potoka“ firmě Stas Rýmařov, v. o. s., za nejvýhodnější cenu. Rada schválila v souladu se směrnici č. 03/2007, o zadávání veřejných zakázek, způsob zadávacího řízení, obsah Výzvy k podání nabídek a Zadávací dokumentaci veřejné zakázky na akci „Zateplení škol v Rýmařově“. Bylo přijato také usnesení, ve kterém radní schválili jmenování členů komise pro posouzení a hodnocení nabídek a členů komise pro otevírání obálek s nabídkami pro akci „Zateplení škol v Rýmařově“ ve složení Ing. Petr Klouda, Marcela Staňková, Miroslav Vojáček, Ing. Petr Calábek a Ing. Tomáš Köhler. Rada města schválila způsob zadávacího řízení na akci „Zateplení školy na Jelínkově ulici 1 a Národní 15“ a jmenovala členy komise pro posouzení a hodnocení nabídek a členy komise pro otevírání obálek ve složení Ing. Jaroslav Kala, Ing. Lenka Vavříčková, Ing. Soňa Kovářková, Ing. Iveta Pochylová a Ing. Tomáš Köhler.

Rada města schválila uzavření smlouvy o nájmu zařízení na měření rychlosti silničních vozidel mezi městem Rýmařov a firmou LK - systém, s. r. o. V zájmu prevence a možnosti regulovat rychlost byla na podnět Městské policie Rýmařov zvážena možnost měření rychlosti v některých kritických úsecích.

Finanční příspěvky

Rada města schválila poskytnutí finančních příspěvků Střední škole Rýmařov ve výši 4 000 Kč na pořádání školního a oblastního kola soutěže Negativní jevy ve společnosti, Gymnázium Rýmařov částku 4 100 Kč na pro-

jekt Ekologické odpoledne - Co s tím?, Základní škole Rýmařov na Školním náměstí částku 4 200 Kč na projekt Poznáváme region, částku 3 400 Kč na projekt Svět divadla a 2000 Kč na sociálně-zdravotní kurz zá-

kyň. Dále rada schválila příspěvek ve výši 3 000 Kč oddílu tělesně postižených kuželkářů TJ Jiskra Rýmařov na pořádání Mistrovství ČR v kuželkách.

Z podkladů MěÚ zpracoval JiKo

Odbory informují

Informace pro držitele osvědčení profesní způsobilosti řidiče

V důsledku zpoždění výroby průkazů ve Státní tiskárně cenin a nedokončené elektronické podpory pro vydávání průkazů profesní způsobilosti řidiče bezprostředně po účinnosti zákona č. 374/2007 Sb. (od 1. dubna 2007) nelze plně vyhovět žadatelům o vystavení průkazů profesní způsobilosti řidiče tak, jak ukládá zákon č. 374/2007 Sb.

V uvedeném zákoně č. 374/2007 Sb. ze dne 6. 12. 2007, kterým se s účinností od 1. dubna 2007 mění zákon č. 247/2000 Sb., zákon č. 361/2000 Sb., zákon č. 634/2004 Sb. a zákon č. 111/1994 Sb., se mimo jiné ukládá povinnost držitelům osvědčení profesní způsobilosti řidiče (OPZR) požádat do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nejpozději však v den ukončení platnosti OPZR, příslušný obecní úřad obce s rozšířenou pů-

sobností o vydání průkazu profesní způsobilosti řidiče.

V současné době se vydává pouze náhradní doklad, a to jen v případě, že žadatelí končí platnost dosavadního osvědčení, stejně jako řidiči, který byl přezkoušen podle dosavadní právní úpravy a nebylo mu ještě vydáno osvědčení. Tento náhradní doklad je časově omezen do 31. 8. 2008!

V ostatních případech doporučujeme odsunout žádost o vydání PPZR na dobu po zavedení elektronické podpory (po 1. červenci 2008). Upozorňujeme, že problémy v mezinárodním provozu řidičům nehrozí, protože průkaz profesní způsobilosti řidiče může být v mezinárodním provozu vyžadován po řidiči osobní dopravy (skupiny a podskupiny D1, D, D1 + E, D + E) až od 10. 9. 2008 a po

řidiči nákladní dopravy (C1, C, C1 + E, C + E) až od 10. 9. 2009.

Omlouváme se za způsobené obtíže, které mohou trvat po přechodnou dobu, dle sdělení ministerstva dopravy nejpozději do 1. 7. 2008. Upozorňujeme stávající držitele osvědčení profesní způsobilosti řidiče, kteří jsou proškolení dle § 48/1 a) (majáky) a dle § 48/1 b) (taxi), že podle nové právní úpravy již toto profesní osvědčení, resp. průkaz profesní způsobilosti řidiče nepotřebují! Nově potřebuje průkaz profesní způsobilosti řidiče držitel skupiny C1, C1 + E a D1, D1 + E (týká se to především řidičů nákladních vozidel od 3,5 t do 7,5 t - např. rozvázkových vozidel Avia apod.).

Renata Vyslyšelová,
vedoucí odboru dopravy
a silničního hospodářství MěÚ Rýmařov

MĚSTO RÝMAŘOV,
náměstí Míru 1, 795 01 Rýmařov

T a j e m n í k M ě s t s k é h o ú ř a d u R ý m a ř o v
v y d á v á

o z n á m e n í o v y h l á š e n í v ý b ě r o v é h o ř í z e n í

v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků
a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

na místo
referenta odboru dopravy a silničního hospodářství
- evidence vozidel

- Místo výkonu práce:** Městský úřad Rýmařov, nám. Míru 1, 795 01 Rýmařov.
- Předpokládaný nástup:** dle dohody.
- Pracovní poměr:** na dobu určitou (po dobu trvání mateřské, event. rodičovské dovolené).
- Pracovní úvazek:** 1,0.
- Platové zařazení:** 9. platová třída - v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb. a nařízením vlády č. 564/2006 Sb. v platném znění.
- Požadavky:** splnění povinností dle § 6 odst. 4 a předpokladů dle § 4 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Jiné požadavky:**
- požadované vzdělání: minimálně střední s maturitní zkouškou;
 - výhodou praxe ve státní správě a samosprávě;
 - zvláštní odborná způsobilost podle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, v dané problematice výhodou;
 - velmi dobrá uživatelská znalost práce na PC a internetu;
 - základní orientace v právních předpisech (zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů);
 - vysoké pracovní nasazení;
 - zkušenosti v komunikaci s klienty, profesionální vystupování;
 - schopnost samostatného jednání a vystupování;
 - odpovědnost a precíznost;
 - řidičský průkaz skupiny B výhodou.
- Předpokládaný rozsah pracovní činnosti:** - výkon státní správy ve věcech provozu na pozemních komunikacích podle zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích, v platném znění, který spočívá zejména v následujících činnostech:
- vedení registru silničních vozidel;
 - vedení agendy evidence vozidel;
 - schvalování technické způsobilosti jednotlivě vyrobeného nebo přestavěného silničního vozidla;
 - schvalování technické způsobilosti jednotlivě dovezeného vozidla;
 - rozhodování o udělení a odnětí oprávnění k provozování stanice měření emisí;
 - provádění výkonu státního odborného dozoru ve věcech podmínek provozu vozidel na pozemních komunikacích;
 - zpracování statistických údajů souvisejících s výkonem státní správy a samosprávy na úseku dopravně-správních agend, vedení přehledu o vlastních výkonech a činnostech;
 - výběr správních poplatků podle zák. č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.
- Písemná přihláška zájemce dle § 6 odst. 3 zákona 312/2002 Sb. musí obsahovat tyto náležitosti:**
- jméno, příjmení a titul uchazeče;
 - datum a místo narození uchazeče;
 - státní příslušnost uchazeče;
 - místo trvalého pobytu uchazeče;
 - číslo občanského průkazu nebo číslo dokladu o povolení pobytu, jde-li o cizího státního příslušníka;
 - datum a podpis uchazeče.
- K přihlášce přiložte:**
- životopis s údaji o dosavadním zaměstnání a o odborných znalostech a dovednostech týkajících se uvedené činnosti;
 - výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce;
 - ověřenou kopii dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání.
- Místo, adresa a způsob podání přihlášky:**
- osobně na podatelně Městského úřadu Rýmařov, nám. Míru 1, 795 01 Rýmařov nebo poštou s datem odeslání nejpozději 11. června 2008.

Lhůta pro podání přihlášky: do 11. června 2008

Zaměstnavatel si vyhrazuje právo nevybrat žádného z přihlášených uchazečů a výběrové řízení zrušit. Rozhodnutí výběrové komise bude uchazečům oznámeno písemně. Podáním přihlášky uchazeč souhlasí s tím, že zadavatel bude pro potřeby výběrového řízení nakládat s jeho osobními údaji.

Bližší informace v případě dotazů podá Ing. Furik, tajemník MěÚ Rýmařov, tel.: 554 254 132, popř. Renata Vyslyšelová, vedoucí odboru dopravy a silničního hospodářství MěÚ Rýmařov, tel.: 554 254 260. Ing. Jiří Furik, tajemník MěÚ Rýmařov, v. r.

Zpravodajský servis ve zkratce

Galerie U Halouzků otevřela nové výstavní prostory

Dnes již světoznámá jiřikovská galerie U Halouzků, která se proslavila zejména zápisem největšího betlému světa do Guinnessovy knihy rekordů, otevřela v pátek 16. května nové výstavní prostory.

Za účasti zástupců obcí a měst regionu Rýmařovska, předsedy Českého svazu betlémařů Radko Weignera, mecenáše umění Jaroslava Vraštila, herce Františka Řeháka za Unii výtvarných umělců Olomoucka a dalších významných osobností otevřel v Galerii U Halouzků v Jiřikově u Rýmařova řezbář Jiří Halouzka nové výstavní prostory. V úvodu přivítal všechny pozvané hosty a vzpomněl jednu z nejvýznamnějších osobností, předsedu Světové unie betlémařů se sídlem v Římě PhDr. Vladimíra Vaclíka, který se slavnostního

otevření nemohl zúčastnit pro nemoc.

V první polovině nového výstavního interiéru zhlédnou návštěvníci expozici jedenatřiceti obrazů výtvarníků otce Josefa a syna Pavla Šlechtových, ve druhé polovině pak dvě desítky betlémů řezbářů Euroregionu Praděd. Jiří Halouzka provedl pozvané hosty nejen novými výstavními prostory, ale seznámil je také se stávající expozicí novějších řezbářských děl, kupříkladu s výjevy křížové cesty, která čítají namísto čtrnácti osmnáct zastavení, nebo se vznikajícím obrazem Poslední večeře Páně, jehož váha v současné nedokončené podobě dosahuje dvě tuny. Zajímavostí je, že po dokončení budou hlavy svatých vyobrazeny v díle trojrozměrně. *JiKo*

Občané uctili památku padlých

V podvečer 7. května 2008 se v městském parku v Rýmařově konal pietní akt u pomníku osvobození města Rudou armádou v květnu 1945. Akce se zúčastnily zhruba tři desítky občanů, přítomni byli zástupci vedení města, organizací ČSSD, KSCM a Klubu českého pohraničí. Průběh akce na začátku narušilo několik zástupců autonomních nacionalistů s transparentem. *Vít Veselý*

Zápisy dětí do mateřských škol se blíží

Zápis dětí do mateřských škol se koná **3. června 2008**

v těchto školkách:

Mateřská škola Revoluční 30

Mateřská škola 1. máje 11

Mateřská škola Janovice, Zámecký park 6

Kritéria pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání:

Předložení:

- údajů a dokladů, které se týkají místa trvalého pobytu dítěte, popř. jeho zákonných zástupců;
- údajů a dokladů týkajících se skutečnosti, zda některý z rodičů dítěte pobírá rodičovský příspěvek a zda bude z tohoto důvodu docházka daného dítěte omezena na 4 hodiny denně;
- údajů o druhu provozu, do něhož zákonný zástupce dítě hlásí (polodenní, celodenní);
- údajů a dokladů, které se týkají státní-

ho občanství dítěte a v případě cizince ze třetího státu také druhu jeho pobytového povolení na území České republiky;

- dokladů o tom, že se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, nebo o tom, že je proti nákaze imunní, popř. že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

Do mateřské školy se přijímají děti od 3 let věku. Přednostně se přijímají děti zaměstnaných rodičů a děti v posledním roce před vstupem do základní školy. Ostatní děti se přijímají, pouze je-li v mateřské škole volné místo.

Výzva

Obec Stará Ves má volnou kapacitu pro zřízení mateřské školy v budově Základní školy ve Staré Vsi. Pokud by rodiče projevíli zájem o umístění dětí do MŠ ve Staré Vsi, mohou se ozvat na tel. číslo: 724 178 734.

*Ing. Pavel Hejsek,
starosta obce Stará Ves*

Jedna paní povídala ...

V této rubrice reagujeme na podněty občanů a zabýváme se i citlivými tématy, jež se stávají náplní hovorů na ulici či v hospodě a jsou podle svých mluvčích nedostatečně řešeny. Rubrika by měla sloužit tomu, aby byly problémy občanů, které nejsou doceněny, znovu otevřeny.

Nebudeme se bránit ani anonymním podnětům, ovšem za dodržení jistých pravidel. Budeme pracovat pouze s anonymy, které budou slušné, neurážející, nevulgární, nebudou porušovat tiskový zákon a bu-

dou v souladu se ctí, morálkou a důstojností.

Čtenářské příspěvky budeme postupně zpracovávat a řešit s příslušnými kompetentními a pověřenými osobami, zejména se starostou města. Příspěvky mohou být redakci zasílány prostřednictvím e-mailu: rymhor@seznam.cz nebo na adresu redakce Okružní 10, 795 01 Rýmařov, případně mohou být vhozeny do schránky redakce u vchodu do Střediska volného času.

Další příspěvek v naší rubrice má název:

Pokvete pšenka vandalům ve městě i nadále?

Pane starosto, má město bič na vandaly - aby neničili lavičky, nepřevraceli popelnice, nedevastovali zeleň apod.? Nejproblémovější trasa vede od Erny na náměstí přes autobusové nádraží, zvláště z pátku na sobotu.

Vandalismus je jedním z nejméně oblíbených, a přitom velmi obtížně řešitelných problémů našeho města. Není účelem mé odpovědi stýskat si ani rozebírat stav a příčiny tohoto bujícího nešvaru. Byl tu vždy. Se změnou životního stylu především mladé generace rychle narůstá, mění svou podobu, zvyšuje agresivitu. Město má pro dílčí řešení problému zřízenou městskou policii v počtu dvou mužů. Přijalo řadu vyhlášek, které negativní jevy zakazují a měly by být oporou pro zákroky městské policie. Je zřejmé, že s ohledem na stupeň

vandalismu je počet městských policistů nízký a kontrola dodržování vyhlášek problematická. Počet policistů je daný kompromisem mezi finanční náročností držení městské policie a efektivitou její existence. Městská policie je pro každé město velkou finanční zátěží, a přitom města vlastně jen suplují stále více absentsující státní policii, která by měla se svým početním stavem, materiálním vybavením, autoritou a pravomocemi stát v čele řešení. Zastupitelé právě vedou diskusi (rada města dne 12. 5. 2008 mi svým usnesením uložila navrhnout opatření ke zlepšení situace) o tom, jaká opatření přijme, aby práce městské policie byla účinná a problém vandalismu minimalizovala.

Kromě existence represivní složky k potlačení vandalismu je samozřejmě důležité také

to, co město má nebo může mladým lidem nabídnout k smysluplnému využití jejich volného času, vybití jejich agresivity pozitivním směrem, obohacení jejich vnitřního i společného světa. Myslím, že nabídka kulturního, společenského a sportovního života a vyžití v zájmových sdruženích je v našem městě vzhledem k jeho velikosti a možnostem dlouhodobě vysoce nadstandardní a všem sociálním skupinám přístupná.

Tyto faktory spojené s problémem vandalismu, které zastupitelé mohou ovlivnit, se tedy snažíme řešit. Za základ v budoucím chování a přístupu k životu mladých lidí ovšem osobně považuji úroveň výchovy v rodinách a škole, do níž se samozřejmě promítá celkový stav a hodnotový žebříček společnosti.

Ing. Petr Klouda, starosta města

Školství

Předškoláci soutěžili na olympiádě

Olympiáda mateřských škol s přesným názvem 1. sportovní hry MŠ Moravskoslezského kraje 2008 se uskutečnila v Rýmařově v pondělí

12. května a zúčastnily se jí

SPORTOVNÍ HRY
mateřských škol

předškolní děti ze všech místních mateřských škol. „Sportovní olympiáda mateřských škol je v pořadí pátým projektem, který pořádá společnost Happy Time s předsedou Markem Krátkým. Patronkou letošního projektu je olympijská vítězka Kateřina Neumannová a záštitu převzal Moravskoslezský kraj společně s Českým klubem olympioniků. Cílem sportovních her je, aby se měsíce březen, duben, květen a červen staly měsíci pravidelného sportování v mateřských školách. Sportovní hry MŠ se konají od roku 2004 a postupně se rozšiřují do všech krajů ČR,“ přiblížila hry Ludmila Glacnerová, za hlavního organizátora MŠ 1. máje.

Sportovní hry MŠ 2008 jsou připraveny pro sedm krajů. Akce proběhne v Praze, Jihočeském, Plzeňském, Libereckém, Pardubickém, Olomouckém a Morav-

skoslezském kraji. Celkem se v roce 2008 zapojí do projektu přes 130 000 dětí a 2 000 mateřských škol. V roce 2007 se

Sportovní hry MŠ konaly ve čtyřech krajích a zúčastnilo se jich téměř 70 000 dětí z 976 mateřských škol z Prahy, Plzeňského, Olomouckého a Jihočeského kraje.

„Naším posláním je, aby se pohyb stal každodenním koníčkem dětí, zdravým řešením volnočasových aktivit a podnítil v dětech první větší zájem o aktivní sport. Sportovní hry se konají v duchu olympijských tradic. Hlavní náplň projektu, sport, rozšiřujeme o prevenci bezpečnosti a nauku o zdravé výživě. Zapojení do projektu je dobrovolné a bezplatné,“ doplnila učitelka Ludmila Glacnerová. Cílem projektu je vést děti ke sportu, hravou formou je naučit principy fair play a zároveň u nich rozvíjet myšlenku olympionismu. Sportovní hry MŠ 2008 mají dokonce i svou oficiální hymnu - píseň *Není nutno Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka*.

Rýmařovské mateřské školy se-

stavily svá družstva ve složení pěti chlapců a pěti dívek, kteří soutěžili v pěti sportovních disciplínách:

1. Štafetový běh - sprint na 60 metrů s předáním plyšové hračky;

2. Házená - hod do dálky tenisovým míčem;

3. Překážková chůze - chůze zručnosti na 50 metrů s míčem v kelímku, štafetově;

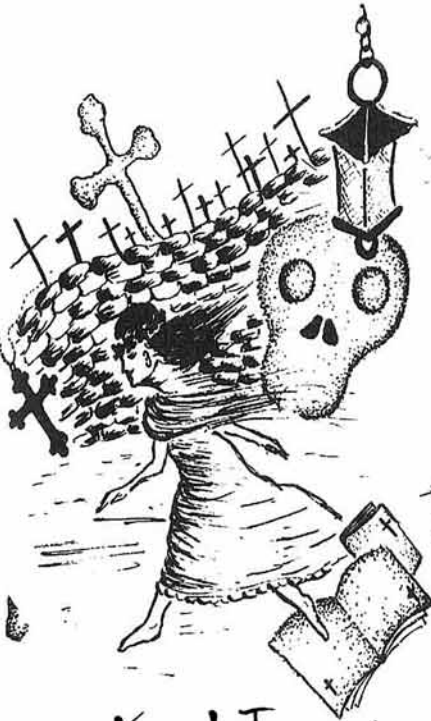
4. Skok do dálky - skákání v pytlí na 30 metrů, štafetově;

5. Pětiskok - pět žabáků z místa. Fyzická zdatnost a připravenost některých malých předškoláků nenechala nikoho na pochybách o tom, že dětem není sport cizí. A o to přece šlo. Celkovým vítězem se nakonec stala Mateřská škola na Revoluční ulici 30, která postupuje do krajského kola, jež se uskuteční v Ostravě. *JiKo*

27. 5.
18 hodin

30. 5.
16 hodin

Karel Jaromír
ERBEN

KYTICE

Literárně dramatický obor
5. stavební

v oknech a přilehlých prostorech ZúŠ

V kůži ... kováře

aneb Chodí kovářova kobyla bosa?

Profese, o které bude v této reportáži řeč, se zpravidla dědí z otce na syna a neobejde se bez patřičného fortelu, zručnosti, umu a dlouholetých zkušeností. Bez lásky ke kovářství by to nešlo, říkají svorně otec a syn Mazelovi, Janovičtí kováři, za kterými jsem se tentokrát vydal, abych čtenářům přiblížil kouzlo „černého řemesla“. Oba také dodávají, že je to povolání, na kterém se nedá zbohatnout. Je to spíše záliba, která dýchá historií.

První pokusy zpracovat železo spadají do 3. tisíciletí př. Kr., nálezy jsou velmi vzácné a pocházejí z oblasti Mezopotámie. V tomto období byl zpracováván náhodně nalezený materiál zpravidla meteorického původu. Na nalezených předmětech je možno pozorovat základní kovářské techniky, jako je vytahování, rozštěpování, ostření a probíjení. Příkladem je *železná dýka z hrobu krále Meskalamšara* (Ur) či *Dýka z Alaca Höyük* (Turecko). Železo a kovové předměty byly tehdy velmi drahé a bylo s nimi zacházeno s úctou. V hrobech jsou na-

ležány na čestných místech.

Větší rozvoj kovářství nastal zhruba ve 12. století př. Kr. v Asii, kde se začínaly tvořit první kovové předměty určené k denní potřebě. Kovářství patřilo k nejdůležitějším oborům lidské činnosti; lze říci, že schopnost zpracovávat železnou rudu patří k jednomu ze základních hledisek, podle nichž hodnotíme vyspělost starověkých civilizací.

Kováři sídlili na hradištích a ve vesnicích. Jako kovářny sloužily chaty se zahloubenou podlahou s výhni, která byla zapuštěna do země anebo byla na zemi udělána z jílu. Topilo se v ní dřevěným uhlím a dmýchal se do ní vzduch dřevěno-koženými měchy. U výhně stála na špaluku kovadlina a nádoba s vodou, v níž se ochlazovaly kleště a výrobky. Pracovalo se pravděpodobně v sedě nebo v kleče, podobně jako v kovárnách antických či v domorodých kovárnách v Africe. Hlavními kovářskými nástroji byly kladivo, kovadlina a kleště.

Železo bylo velmi drahé, a tudíž se překovávaly zničené nástroje a jiné kovové věci, ani kousek nepřišel na zmar. Železo se používalo k výrobě rozličných věcí, od hřebíků až po meč. Nejdůležitějším nástrojem vyráběným kovářem byl pravděpodobně nůž s mnohostranným užitím. Ostří se brousilo na rotujícím kameni (podobně jako dnes na brusce). V dnešní době je kovářství ve vyspělých zemích okrajovým a spíše uměleckým řemeslem. Navazuje ve velké míře na kovářství vesnické, pro něž je typické, že kovář provádí veškerou práci s železem za tepla. Ceny kovářských výrobků jsou dnes velmi vysoké a z důvodu nedostatku kovářů mají stoupající tendenci. Nikdo by si přesto nedokázal dnes představit ozdobné brány, umělecké kování dveří a zámků či nejrůznější ploty, plůtky a zahradní aplikace zdobené ornamenty bez kováře. A což teprve, když se objeví jezdcí na koních nebo lesáči žádostiví okování koně.

reportáž

Z Rýmařova do Janovic je to co by kamenem dohodil, ale při vjezdu do obce byste kovářnu hledali marně. Malý domeček, který se krčí pod náspem státní silnice č. 11, lehce přehlédnete. Vede k němu prudký sjezd. Sjíždím ke kovárně a na židličce už mě vyhlíží mistr kovářský Jaroslav Mazel.

Jeho bystrá očka si mě se zájmem prohlížejí a vráscitá tvář prozrazuje, že více jak šedesát let u zámečnického a kovářského řemesla nebyla procházkou růžovou zahradou. Pozdrav

na uvítanou a už vcházíme do kovářny, kde právě jeho syn Přemysl pracuje na výrobě ozdobné mřížky na stěnu pro popínavé rostliny. „Zákazník většínou přijde s nějakou představou, skicou či fotografií, podle kterých chce zhotovit požadovaný výrobek,“ zasněňuje mě hned v úvodu po krátkém přivítání Přemysl Mazel, kterému stejně jako jeho otci kovářství přirostlo k srdci. Mimochodem oba kováři jsou členy Kovářského společenstva - profesního sdružení zastupujícího zájmy kovářů, zámečníků a podkovářů České republiky. Dovídám se, že tatínek Jaroslav chtěl být kovářem již v útlém vě-

ku a vyučil se v letech 1946-49. „Nejdříve jsem nějakou dobu působil v Čechách, potom v tlumačovském hřebčíně, pak jsem pracoval v ostravské Nové huti a odtamtud jsem přišel sem do Geologického průzkumu,“ říká mistr kovář Jaroslav Mazel.

Kovářství se začal v Janovicích věnovat až v důchodu v roce 1991 spíš ze záliby. Na Rýmařovsku působilo hned několik kovářů. Práce bylo dostatek. V lesích i v zemědělství pracovalo hodně koňů,

kterým bylo potřeba stále udržovat kopyta a podkovy v dobrém stavu, ale dost práce bylo i s opravami zemědělských nástrojů a součástí strojů.

Zajímá mě, jak často se musí přerůstající koňská kopyta ošetřovat. „S koňmi by měli jejich majitelé chodit na odstranění přerůstající rohoviny na kopytech tak jednou za šest až osm týdnů,“ sděluje Přemysl Mazel a zvonivé bouchání do kovadliny dává tušit, že kovářské práce ani v dnešní době není málo. Kromě „černého díla“, jak říkají otec se synem, má kovář na starosti také „bílé dílo“. Jedná se o opravy motyček, krompáčů, rýčů, okování chomoutů, opravy řetězů a podobně.

Do kovářny přichází zákazník, přebírá si opravené krompáče, poděkování a odměna za práci a spokojeně odchází. V té chvíli to vedle mě pořádně zasyčelo, to právě Přemysl Mazel ponořil do vody jednu dokončenou pásovnu na ozdobnou mřížku. „Tady to kování na rýmařovské radnici chybělo, proto jsme je museli vyrobit nově, tady zase chyběl jeden oblouk na císařském náhonu v Pardubicích a tady zase mříž na dnešní lékárnu v Rýmařově. V Duchcově jsme zase vyráběli bránu pro gymnázium a tady další v Chabařovicích u Ustí nad Labem,“ ukazuje mistr kovářský Jaroslav Mazel výtvoř své práce po celé republice na fotografiích. Kovářství také spolupracují s učilištěm v Jaroměři. Dovídám

se, že další nejbližší kováři působí v Karlově, ve Valšově a Břidličné. Své dílo vykonávají už jen sporadicky nebo úplně s řemeslem končí.

Na dotaz, zda u Mazelů platí ono staré pořekadlo Kovářova kobyla chodí bosa, odpovídá Přemysl: „To víte, že to platí. Žena si tu a tam postěžuje, že nemám čas dokončit práci u nás doma. Chystám se dodělat kousek plotu, letos se do toho už musím pustit,“ omlouvá nedostatek času pan Přemysl.

A kde na všechny ty krásné výtvoř berou Mazelovi materiál? „Většinou si ho vozíme ze skladu hutního materiálu ze Šumperku nebo Bruntálu, ale ty zdobné prvky, například tady ty hvězdičky, hroty, květy a podobně naku-

pujeme ve specializovaných prodejnách, jsou poměrně drahé, většinou se dováží z Itálie, Polska nebo ze Slovenska," doplňuje Přemysl Mazel.

Janovičtí kováři se také ve volných chvílích zúčastňují nejrůznějších kovářských přehlídek a akcí. Snad za všechny můžeme jmenovat mezinárodní setkání uměleckých kovářů na hradě Helfštýně pod názvem Hefais-ton. V letošním roce se uskutečnilo ve dnech 29. - 31. 8. 2008, ale Mazelovi se těchto setkání a přehlídek neúčastňují aktivně. „Je to hodné o čase, ale také o financích a většinou tam jezdí opravdoví mistři,“ dodává mladší z kovářů. Jednomu takovému kovářskému velikánu skončila v pondělí 28. dubna 2008 životní pouť. Byl jím profesor a mistr uměleckého kovářství Alfréd Habermann. Poslední rozloučení se konalo v pátek 2. května v rakouském Ybbsitzu.

Zajímám se, k čemu slouží všechno to nářadí - zahnuté kleště, dlátka, různé špice a trny. „Základní pomůckou kováře je kovádlina, u které je velmi důležité, jednak jaký druh kovádliny použije a jednak její osazení. Váha a rozměry jsou různé, ale hlavní kovádlina má přes 200 kg a zpravidla se její délka blíží k jednomu metru. U kovádliny je klíčové její osazení, to musí být vodorovné, jinak by se poškozovaly nástroje a kovádliny, navíc by šikmé osazení zvyšovalo pravděpodobnost úrazu. Kovádlina se připevňuje na špaček podle výšky kováře, ale tak, aby byla níže než výšeň, asi 70-90 cm od země. Kontrola kovádliny se provádí lehkým poklepením kladivem na kovádlinu, správně osazená kovádlina bez vnitřních trhlin vydává jasný zvuk,“ zasvěcuje mě do tajů ko-

vářského nářadí Přemysl Mazel. Ve výhni pomalu vyhasíná oheň a mě zajímá, jak se znovu rozhoří. „To, že oheň vyhasíná, je jen pouhé zdání, někdy vydrží doutnat až do druhého dne. Stačí jej rozfoukat ventilátorem, který máme umístěn mimo kovárnu

kvůli hluku, a přívod vzduchu vedeme v trubce. Kováři používali měchy, které byly poháněny ručně nebo šlapáním, nyní existují i elektrické měchy,“ doplňuje výčet potřebných pomůcek mladší z kovářů.

Základním nástrojem, který pan Mazel používá při své práci, je samozřejmě kladivo (váha bývá 1-2 kg s násadou dlouhou 30-40 cm) a dvouruční kladivo, jehož váha se pohybuje od 4 do 10 kg s násadou dlouhou až 90 cm. Jednoručním kladivem provádí drobnější práce. Na specializované práce se používají různé druhy kladiv, jako jsou sekáče, které se dělí na sekáče určené k sekání za tepla a za studena. Dalším důležitým kovářským náčiním jsou kleště, kterých se v kovárnách používá devět hlavních typů, kromě nich používá kovář velký počet doplňkových kleští.

Kromě obvyklých nástrojů, jako jsou pilníky, najdeme v kovárně třeba různě velké a tvarované průbojníky k prorážení děr. Specifickým nástrojem jsou hřebovky, jsou to vlastně ocelové desky s otvory, kterými se pěchují hlavy hřebíků. Stejný účel i vzhled má nástroj zvaný hlavičkář, jímž se pěchují hlavy nýtů. V kovárně najdeme také mnoho druhů utínek, zápustek, zápustkových či rovnacích desek nebo tzv. vlček, či jak říká pan Mazel, Špictekl (z něm.). „Když jsem začínal já, museli jsme si veškeré nářadí sami vyrobit,“ říká mistr kovářský Jaroslav Mazel. Největším překvapením je pro mě staříček elektrický buchar z roku 1920. Pochopitelně funkční, o čemž mě hned otec se synem přesvědčují a uvádějí jej do chodu. Ještě dnes sem zavítají staří Němci, kteří do něj kdysi

coby učňově točili závity a vlastně jej postupně dotvářeli.

„A jaké kovářské techniky používáte?“ vyzvídám dále na kovářích. „Mezi základní kovářské techniky patří utínání, vytahování, rozkovávání, pěchování, ohý-

bání, zkrucování, probíjení, štěpení, rovnání a hlazení a svařování. Potom ještě používáme nejrůznější kovářské postupy při změně vlastnosti kovů, jedná se zejména o kalení, popouštění, cementování, žíhání, zdobící techniky, rýhování, leptání, zlacení, cizelování, taušívání a symboliku,“ doplňuje výčet kovářských technik a postupů Přemysl Mazel a přitom jej dokladuje ukázkami nejrůznějších materiálů a technik. Vidím například, jak se vyráběly hřebíky, jak se zkrucuje čtyřhran nebo jak se provádělo rýhování.

Kovářské svařování byl jediný způsob (mimo nýtování) jak trvale spojit dva kusy železa. Kovář teď předvádí, jak se spojí. „Nejdříve se oba kusy železa musí ve výhni ohřát na teplotu, kdy se povrch roztaví, a pak se na kovádlině ranami kladivem svaří dohromady. Na ochranu před nečistotami a oxidací se železo mohlo obalit křemičitým pískem. Takto se postupovalo stále dokola, dokud se vše řádně nesvařilo. Sekera se dělala tak, že se železo obtočilo kolem trnu a mezi se opět vyvařilo ocelové ostří,“ říká zasvěceně Přemysl Mazel, podle kterého je vrcholem kovářského umění damascénská ocel. Je to materiál sestávající ze střídajících se vrstev železa a oceli (můžou jich být i tisíce), které jsou kovářsky svařeny. Tak se dosáhne materiálu houževnatého a tvrdého.

„A co koně? Ke kovářově práci přece patří a vždycky patřilo kováření koně - podkovářství. Jak je to dnes u vás?“ zajímám se. „Pochopitelně kovář by nebyl kovářem, aby nevyměňoval podkovy nebo neprováděl strouhání kopyt. Jednou za šest až osm týdnů po posledním kování kopyt by

měli majitelé přijít s koněm a provést kontrolu, případně překování koně. Fungujeme tady zároveň jako koňští ortopedové,“ usměje se kovář a ukazuje na stěnu, kde visí několik podkov, které mají nepravidelné tvary a jakési přidavné zahnuté plechy po stranách nebo vpředu. To podle toho, jakou má kůň vrozenou vadu, pokud je po operaci nohy nebo na kterou stranu ji vytáčí. Ortopedické podkovy pak tyto vady eliminují a kůň nekulhá, nenapadá na nohu, neklátí se. Tatínek Jaroslav zase ukazuje, jaké se kdysi vyráběly podkovy pro volská spřežení. Oba kováři

mě ještě zasvěcují do postupu kování koňů a musím uznat, že to není žádná legrace. Každá kobylka má různé velké kopyto a podle toho se musí zvolit velikost podkovy, velikost hřebů - podkováků. Zatlouct a jít? Ne, tady to neplatí. Je to věda, při které musí kovář sundat starou podkovu, důkladně vyčistit kopyto, odstranit přerůstající rohovinu, vyměřit velikost podkovy a délku hřebů, rozpálit ve výhni podkovu, otisknout ji na rohovinu a zahladit, přičemž tento zákrok koníka nebolí, ani jej necítí. Je to jako stříhat lidské nehty. A pak teprve opatrně zatlouct jeden hřeb vedle

Kovářský buchar z r. 1920

druhého, ohnout, konec uštípnout a koníček může běžet.

V Českých zemích existovala řada pověr a pořekadel, které se pojily s léčením koní. Chtěl-li kovář zařikávat, musel od Nového roku do svatého Jiří (24. dubna) zamáčknout dvěma prsty pravé ruky krtka. Některé rady, které byly běžně rozšířeny, působí v dnešní době úsměvně, např. proti uřknutí se běžně radilo: *Chyt kocoura pitomého a nalej plný škopek vody, potom ho tři-kráte v té vodě potop a pak s ní zmej koně. Na klisnu vem kočku.* Dnes nic podobného kováři dělat nemusí. Je to opravdu o umu, který se dědí z pokolení na po-

kolení, o lásce k řemeslu, o kterém bychom si spolu s janovickými kováři mohli povídat ještě hodně dlouho. Čas je však neúprosný a zákazníci nepočkají. Snad se v některé z příštích reportáží s janovickými kováři zase sejdeme a budeme si povídat o černém nebo bílém díle, kolik koní přibýlo a kolik ubylo, a větě jsou to příběhy smutné i veselé, nad některými se tají dech. Určitě se do janovické kovárny vrátíme, třeba za dlouhých zimních večerů. Ať se vám dílo daří, kováři!

JiKö (Děkuji panu Jaroslavu a Přemyslu Mazelovým za to, že mohla tato reportáž vzniknout.)

Štafeta

Znamé osobnosti se ptají známých či něčím pozoruhodných osobností na to, co je zajímavá a co by mohlo zajímat i čtenáře. Společně s otázkami předávají pomyslný štafetový kolík, který zavazuje dotazovanou osobnost oslovit s podobnými či úplně jinými otázkami dalšího zajímavého člověka.

Alena Horká se ptá Jiřího Mízi

Proč jsem si ho vybrala?

Vybrala jsem si pana Jiřího Mízu, protože je to všestranný člověk. Vynikající kytarista, který hraje v rozhlase, na soutěžích a festivalech, vydal CD vlastních skladeb. Je úspěšný keramik a výtvarník, umí si poradit i s vylepšováním domu. Ani oblast techniky mu není cizí. Děkuji, že mě neodmítl.

Proč hraješ právě blues?

Protože se mi líbí víc než jiné žánry. Ostatně

nebýt blues, tak není ani současná populární hudba, jazz, rock atd.

Jak rozděluješ čas mezi práci, rodinu, hudbu, keramiku a další zájmy?

Čas dělím podle momentální potřeby a jeho nedostatek v dané oblasti se snažím kompenzovat intenzitou vykonávané činnosti.

Jak snášš kritiku?

Díky životním zkušenostem stále lépe, byt ne radostněji.

Jaké místo ve tvém srdci má umění a kterou oblast máš nejraději?

Nejbližší je mi sice hudba a výtvarná činnost, ale nedá se říci, co mám a co nemám rád. Já to dělím na líbí - nelíbí. A jaké místo zaujímá? Tak to fakt nevím, snad v jedné ze srdečních komor?

Co by sis přál dělat za 10 let a co myslíš, že budeš skutečně dělat?

Třeba bych si přál v aukci rozprodat některé z dvaceti kytar. Teda kdybych jich tolik měl. A předpokládám, že budu dělat to, co dnes, ale pomaleji.

Máš pro čtenáře nějaký recept na dobrou náladu?

Recept, tak to nevím. Ale dobrá nálada se získává třeba tím, že svítí sluníčko tak, jak chceme, můžeme dělat to, co máme rádi, že nás má někdo rád a my někoho, že blbci zůstali doma a nepletou se pod nohy a do života, že nás nemá proč tížit svědomí, nebereme sami sebe moc vážně...

Příště: Jiří Míza se bude ptát Jiřího Tauerera.

Úvěrový podvodník bude stíhán

Trestnímu stíhání neunikl ani 38letý podvodník, který loni v září uzavřel v autobazaru v Rýmařově úvěrovou smlouvu na koupi Renaultu Laguna a v žádosti uvedl nepravdivé údaje o svém zaměstnání a čistém příjmu. Zavázal se na dobu 72 měsíců splácet částku 6 827 Kč měsíčně, ale uhradil pouze jednu splátku. Společností způsobil škodu ve výši přes 237 tisíc Kč.

Říkal, že se jmenuje Rozum

V pátek 9. května telefonicky oznámila 49letá žena rýmařovským policistům, že na její dveře vytrvale klepe její bývalý 34letý přítel a chce s ní mluvit. Po příjezdu policistů na místo byl muž vyzván k prokázání totožnosti a vzhledem k tomu, že u sebe neměl žádný doklad, byl předveden na obvodní oddělení. Zde začal tvrdit, že se jmenuje Rozum a že se narodil v roce 7007. Dále policistům sdělil, že měl úraz hlavy a že se mu točí oči a potřebuje mozek vrátit do hlavy. Byla přivolá-

na rychlá lékařská pomoc, ale muž požadoval psychiatra. Začal být agresivní, takže jej policisté převezli do psychiatrické léčebny.

Motorovou pilu vydávali za značkovou

V úterý 6. května nabízel tři mladí muži zjemci ze Sovince motorovou pilu Husqvarna. Vydávali ji za originální výrobek a požadovali za ni částku 15 tisíc Kč. Autorizovaný prodejce však potvrdil, že se nejedná o značkový výrobek. Policisté prodejce ještě tentýž den zadrželi a policejní komisař zahájil jejich trestní stíhání. Hrozí jim trest odnětí svobody až na dvě léta.

Motorkář se těžce zranil

V neděli 11. května došlo v Malé Morávce k vážné dopravní nehodě motocyklu s osobním autem. Řidič Favoritu nedal přednost protijedoucímu motocyklistovi, ten začal brzdit, položil motorku na levý bok, ale nedokázal střetu zabránit. Motorkář utrpěl těžká zranění, otřes mozku a zlomeniny konč-

tin. Způsobená škoda činí 45 tisíc Kč.

Další řidič bez řidičáku

Policie kontrolovala 12. května na ulici Julia Fučíka v Rýmařově muže za volantem Volkswagenu Sharan. Řidič sice předložil doklady, ale policisté zjistili, že mu soud zakázal v roce 2007 řídit všechna motorová vozidla do března 2009. Ještě téhož dne mu ve zkráceném přípravném řízení sdělili podzření z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí.

Policie vypátrala lupiče z Kněžpole

Policie úspěšně zasáhla proti lupiči, který 5. května vykradl dům v Kněžpoli. Do domu vnikl sklepním oknem a odnesl si hotovost ve výši 65 tisíc Kč. Policisté z Břidličné dopadli krátce po loupeži 51letého muže a zajistili 40 600 Kč z odcizené částky.

Z podkladů OR PČR Bruntál zpracovala redakce

NAŠE LISTÁRNA

Čarodějnice a čarodějové přivítali jaro v Jeseníkách

Beltain 30. dubna - 1. května je jeden ze dvou nejdůležitějších svátků Kola roku. Znamená oslavu vsudyprítomné vitální síly, která tepe v žilách tohoto světa - síly, která prostupuje vším a všemu dává život, která se pohybuje rychlostí větru a žhne silou neviditelného ohně, síly, která šumí jako voda ve všech věcech a která oživuje zemskou hmotu a žene ji vpřed po spirále evoluce (Jakub Achrer v knize Wicca První zasvěcení).

Jako minulá léta i tento rok se v noci 30. dubna pod Petrovými kameny sletěli čarodějnice a čarodějové z různých koutů naší vlasti, aby ukončili nadvládu zimy, přivítali jaro v našich krásných horách a oslavili Beltain.

Společné posezení v temné noci na vrcholku hor a naslouchání nočnímu tichu, vnímání tmy a tajemna přírody patří k nejkrásnějším a nejlhubším životním zážitkům. Tam na vrcholku skutečně cítíte tu sílu a tep přicházejícího jara a moc a krásu přírody. Uvědomíte si smysl a hloubku všech hlásaných a často přehlížených hesel na ochranu přírody a začnete si naplno uvědomovat a vážit všeho, co vám naše planeta nabízí - všeho, co vám v běžném životě připadá naprosto samozřejmé, ale není! Letošní Slet na Petrových kamelech proběhl ve znamení mládí jako symbolu budoucnosti naší planety. Poprvé s námi letěli ma-

lé čarodějnice a čarodějové, které od čarodějnického prvomájového EkoLetu na Praděd neodradil ani déšť, mlha a chlad - odvážně nesli ekologická hesla, čistili hory a vítali jaro. Škoda jen že jim mokré počasí nedopřálo slíbenou poslední zimní koulovačku.

Pro čarodějnickou drobtinu skončil slet vyhlášením výsledků prvního kola výtvarné soutěže „Nej... čarodějnice 2008“, předáním diplomů a cen. Výsledky 1. kola soutěže a fotogalerii najdete na www.studio-sportazdravi.cz, kde současně můžete hlasovat do konce května ve druhém, internetovém kole

této výtvarné soutěže.

Staré čarodějnice a čarodějové ukončili slet přijetím nových členů do klubu a tradiční soutěží o „Nej... čarodějnice 2008“. Po těžkém několikahodinovém boji zvítězila Blue-Beri Antracitová, zvaná Hluchavka.

Děkujeme Jeseníkům za krásné přijetí a přírodě za výbornou spolupráci - během třídního sletu nám ukázala několik ze svých mnoha krásných tváří: mlhu, déšť a chlad i slunečno a teplo. Věříme, že nám bude příznivě nakloněna po celý letošní rok.

*Lýdie Švédíková
neboli BabaJaga*

Liduna Piduna Rýmařovská

Fota: archiv Lýdie Švédíkové

Zpravodajství města Břidličné

Výročka spojená se sportem

Začátkem května se ve vyzdobeném areálu střelnice v Břidličné konala výroční schůze Klubu biatlonu. Konala se za účasti členů klubu, pozvaných příspěvovatelů i sponzorů klubu. Byla rozdělena do dvou částí. V té první byly předneseny zprávy o činnosti, hospodaření a revizní zpráva se schválením rozpočtu a zpráva hlavního trenéra klubu. Bylo provedeno vyhodnocení nejlepších sportovců v soutěžích; nejlepší biatlonistkou Klubu biatlo-

nu Břidličná byla vyhlášena Andrea Prokešová ze sportovní třídy ZŠ Bruntál. Ve druhé, už odpolední části se všichni členové zúčastnili sportovního odpoledne přímo v areálu střelnice. Soutěžilo se ve střeleckém klání, házení šípkami, v kuželkách, petanque, hrálo se kolečko ve stolním tenisu. K vidění byla výstavka zbraní, lyží a vosků od nejstarších až po nejmodernější provedení.

Mistr z Břidličné

V Horním Benešově se uskutečnilo Mistrovství České republiky v kuželkách hráčů nad 50 let. Ve velmi silné konkurenci 36 nejlepších hráčů z celé republiky reprezentoval naše město, za početné podpory fanoušků, Čestmír Řepka.

Byl vylosován hned do první čtveřice hráčů, kteří mistrovské boje zahájili. Dosáhl nejlepšího výsledku z této čtveřice a zdaleka netušil, že jeho vynikající výsledek už žádný z hráčů nepřekoná. Napětí trvalo až do 18. hodiny, kdy končila poslední skupina soutěžících a on zůstal na prvním místě. O jeho suverenitě svědčí rozdíl mezi prvním a druhým v pořadí, který činil neuvěřitelných 23 kolků. Pak teprve mohly vypuknout oslavy jeho prvního titulu - mistra České republiky seniorů.

Výsledky: 1. Čestmír Řepka, Břidličná - 585 kolků (uprostřed)
2. Ing. Jiří Malínek, Dačice - 562 kolků - (vlevo)
3. Rudolf Podhola, Bílina - 558 kolků - (vpravo)

Aktivní Potůček

O posledním dubnovém víkendu členové i sympatizanti tohoto sdružení ve spolupráci s Okrašlovacím spolkem katedry environmentálních studií brněnské Masarykovy univerzity provedli první letošní terénní práce většího rozsahu. V sobotu se věnovali údržbě a péči o již vloni vysazené stromky a keře v aleji nad Břidličnou a také péči na nedalekém obnoveném remízku. Došlo

také na základní řez korun vysazených dřevin, odstranění suchých a zlomených větví a opravy úvazků a opěrných kůlů. Tyto práce byly provedeny rovněž na nově vytvořené mezi v povodí potůčku Bazalverk. Účastníci travním semenem oseli mělký průleh nad mezi i v okolí obou zemních tůní. V obou je zatím dostatek vody, a tak se v nejbližších letech můžeme těšit na první

obojživelníky. Dále nás čeká oprava oplocenky a budování ohrady kolem tůní.

V neděli pak proběhla další část akce - výsadba stovky dubů a několika desítek buků v blízkosti rybníka v Břidličné. Přítomní biologové konstatovali, že opakované jarní vypouštění rybníka je z hlediska živočichů vázaných na rybník negativní, zejména pro nové potomstvo - nakladená vajíč-

ka. Stálo by za úvahu vytvoření alespoň několika větších zemních tůní v okolí přítoku, aby se tam v případě vypouštění rybníka mohla stáhnout část obojživelníků, hmyzu i ptáků a přežila by zde i jejich vývojová stádia.

Od pondělka probíhala dosadba asi 100 ks keřů. Do části aleje u biatlonové střelnice v režii Klubu biatlonu byly vysazovány druhy jako hloh, trnka, šípek, bez i kalina. Všem zúčastněným děkujeme za dobrovolně odvedenou práci ke zlepšení životního prostředí v okolí Břidličné.

V blízké době budou následovat další akce sdružení. Zároveň bylo podáno několik žádostí o finanční prostředky ve prospěch životního prostředí. V případě získání většího finančního obnosu chce sdružení vysadit přes 6 tisíc dřevin na nově vytvořené krajinné struktury. Zeleň v krajině jako taková totiž rozhodně není zadarmo či levná záležitost, ale naše společné životní prostředí si naši pomoc a pozornost jistě zaslouží.

Pálení bosorek

Zase nastal čas čarodějnic, májek a měsíce lásky. První akcí, která propukla ve Vajglově v hospůdce U Čarodějnic, bylo pálení čarodějnic se soutěžemi, různými dobrotami a veselím. Na všechny čekalo mnoho zábavy, třeba soutěž o nejspínavější nohy, o nejoriginálnější koště a pak i soutěž o Miss čarodějnice. Děti dostaly po upálení čarodějnice zdarma plno cukrovinek i špekáčky na opékání. K tomu všem hrála skupina Tuty Fruty a jako host přijela skupina Axel z Olomouce. Záštitu nad úspěšnou akcí převzal Osadní výbor ve Vajglově.

Hášův běh jubilejní

Jubilejní desátý ročník tohoto běhu do vrchu se v Moravském Berouně setkal s velkým úspěchem. Rekordní účast, startovalo 182 závodníků, ozdobila tradiční závody v běhu do Křížového vrchu. Běžci museli vyběhnout necelých dvě stě metrů dlouhou trať s převýšením 35 metrů. Bylo vysáno celkem 18 kategorií a letos nově běhali do vrchu také starostové měst a obcí. Z našich závodníků v kategorii předáci skončil David Volek na pěkném druhém místě a v kategorii mladší dorostenky dokonce naše Lenka Čecháková zvítězila a Andrea Kováčová skončila na druhém místě.

Fota: autoři článků

Krátké zprávy

T. O. Zlomená podkova se koncem dubna vydala společně s kamarády z řad myslivců i turistů do lesů kolem Břidličné s úkolem vysadit co nejvíce stromků. Organizaci sázení si vzali na starost lesáři a pochvalovali si aktivitu a pracovitost všech brigádníků. Počasí jim moc nepřálo, bylo aprílové, ale nikomu nevadilo. Na závěr se všichni shodli na tom, že akce splnila účel a měla by se opakovat.

Muže zveme na tenis

Konečně se dočkají i příznivci bílého sportu. Na sobotu 24. 5. a neděli 25. 5. se připravuje velký turnaj na tenisových dvorcích v Břidličné. Přihlásit se nebo rovnou přijet mohou tentokrát jen muži, kteří budou soutěžit jak ve dvouhrách, tak i ve čtyřhře. Zahájení je v sobotu v 9 hodin.

Májka padne

Na sobotu 31. 5. 2008 je naplánováno Kácení máje v hospůdce U Čarodějnic ve Vajglově. Kromě kácení uvidíte vystoupení místních tvrdých žen-ranařek ve scénce Policie zasahuje, vystoupení Ladislava Bulka s partnerkou, bohatá tombola a další zábava bude taky k vidění. Dále plno specialit k jídlu, grilovaná křídylka, makrely, špekáčky pro děti zdarma. Kdo nepřijde, přijde o hodně.

Mirek Volek, Radek Poncza, Petr Horňáček, Daniel Mach

McDonald's Cup v Břidličné

ZŠ Břidličná ve spolupráci s oddílem kopané uspořádala okrsková a okresní kola ve fotbale pro děti prvních až pátých ročníků s názvem McDonald's Cup. Poděkování patří oddílu kopané TJ Břidličná a především panu Bubelovi, místostarostovi Břidličné a předsedovi oddílu za pomoc s organizací turnaje.

Miroslav Glacner

Foto: ZŠ Břidličná

Celkové pořadí okrskového kola (Břidličná 5. - 6. 5. 2008):

1. Okružní Bruntál
2. Břidličná
3. Vrbno pod Pradědem
4. Rýmařov
5. Cihelní Bruntál
6. Andělská Hora

Celkové pořadí okresního kola (Břidličná 12. - 13. 5. 2008):

1. ZŠ Bruntál, Okružní
2. ZŠ Albrechtice
3. ZŠ Břidličná
4. ZŠ Osoblaha
5. ZŠ Lichnov
6. ZŠ Krnov, Žižkova

Úsměvně

Vyznáte se v češtině? Víte si s ní potažmo rady?

Jistě si řeknete, že ano, je to přece naše mateřština. Některá slova nám však dělají obtíže. Někdy nejde pouze o slova, ale o určitý pravopisný nebo gramatický jev, který uvedená slova reprezentují. Pokusme se nad nimi zamyslet. Uděláme to pro sebe - a pro svůj jazyk.

Vezměme si už z nadpisu slovo *potažmo*. Poměrně často se s ním setkáváme, ale ve Slovníku spisovné češtiny ho nenajdeme. Pokud ho neumíme citlivě zařadit, raději se mu vyhneme. A jeho význam? Respektive, popřípadě, při výčtu věcí.

Další slovo *poliklinika* souvisí s řeckým *polis*, což je město. Ale *polyfunkční*, *polygamie* a *polygrafie* - zde je to z řečtiny přejatá předpona *poly* = mnoho.

Rozlišujeme lesní *správa* a televizní *zpráva*.

Nechejme si projít hlavou slova *Žid* a *žid*. To první označuje příslušníka národa, roztroušeného po světě nebo soustředěného v Izraeli, s malým písmenem naopak vyznačuje náboženství. Nechci si na vás *stěžovat*, že mi *ztěžujete práci*. Je to *pravda* (trvale), proč by to mělo být *pravdou*? To je obdoba spojení je *voják* (z povolání) a je *vojákem* (dočasně).

S *peněží*, nikoli s *peněžmi* nevycházím. Já tedy vyjdu, ale už se nevrátím. Koupím *cerele* a kávu *standart*, nebo spíš *celer* a *standard*? Mně se to až tak *nepozdává*, řekne v běžném hovoru Čech a vlastně tak trochu napodobuje slovenštinu. Nehodovost, nemocnost, povodňovost a jim podobná slova patří do administrativy a statistiky.

Naše dítě tleská *ručičkami*, ale v nestřeženě chvíli se zmocní hodinek a pohybuje *ručič-*

kami. Prodáváč *balící* knihu skládal *balící* papír. Trápí mě *revma*, ale lékař si zapsal, že mám *rheuma* (z řecké podoby). Sousedka tvrdí, že nespí celé *noce*, správně je však celé *noci*, i když bych jí zdravý spánek přála. Má *než* jednoho syna, tedy jednoho. A ten má, jak říká, auto na *lízink*. Píše to *leasing*. Váháme u slov *kúra* a *kúra*? Pomeranč i strom mají kúru a do Luhačovic pojedeme na léčebnou kúru, udělají nám tam i *pedikúru* a *manikúru*. Nebudeme *kolapsovati*, jen *kolabovati*. Pozor na pravopis slov *tamější*, *výjimka*, *dceřiná* společnost.

Pro dnešek končím otázkou: Která dvě původní česká slova mají po *r* měkké *i*? Uhadli jste? *Vari* a *táborita*. A otevírá mrazák, nebo mrazák?

Si

Organizace a spolky

Domek Marie Kodovské: rýmařovské Portmoneum?

K občanským sdružením v Rýmařově loni v červenci přibyl další, nesoucí název Svět Marie Kodovské (World of Marie Kodovská). Jeho zakladatelé, František Orság, Čechoameričanka Alexa von Alemannová a syn Marie Kodovské Vladimír, se je rozhodli založit především proto, aby zpřítomnili léta zapomenutý odkaz této významné představitelky naivního umění a také zachránili domek, v němž do konce svého života žila a tvořila. Snad každý, kdo prochází Mlýnskou ulicí, se pozastaví nad špatným stavem, v němž se nachází domek Marie Kodovské, kdysi prozářený barvami jejích nesčetných obrazů a nyní zoufale omšelý. Otlučená omítka, zrezivělé okapy, rozbitá okna záplatovaná igelitem, zanedbaná zahra-

da. Dům, který je od majitelčiny smrti v roce 1992 neobydlen, se stal už mnohokrát cílem vandalů a vykradačů, podle slov Vladimíra Kodovského nejméně dvánáctkrát. Mizí plechy, kovové předměty, ale i nábytek, knihy. Mizí také povědomí o tom, kdo byla Marie Kodovská.

Situace nedala spát Františku Orságovi, který se přátelil se syny Marie Kodovské a její dům znal ještě v době, kdy přitahoval pozornost ze zcela jiných důvodů. „Pokud jsem někdy šel Mlýnskou ulicí, tak bylo vidět různé umělecké nápady a zejména symboliku různorodých očí,“ vzpomíná František Orság. Oči, o nichž mluví, dlouho zdobily zahradu Marie Kodovské. Malířka totiž nemalovala jen na papír či plátno,

ale i na nábytek a na zdi.

Z nevšedních uměleckých děl, které ve své době lákaly do rýmařovského domku prosté dělnice z továrny Brokát novináře a umělce, mnoho nezbylo. Velkou část obrazů autorka během svého života rozdala, další zmizely na nesčetných výstavách po celém světě. Dědicům přesto zbylo dost děl na to, aby bylo možno umění Marie Kodovské připomenout i v Rýmařově stálou expozicí přímo v jejím domku, s nímž je bytostně spjata. „Je potřeba zachovat dům jako součást díla Marie Kodovské,“ soudí její syn Vladimír.

Domek Marie Kodovské patří k původní německé zástavbě. Mezi předválečnými obyvateli jsou zaznamenáni jistý koželuh Niemetz a také paní Wernerová, odsunutá Němka žijící v SRN, která Rýmařov znovu navštívila až po revoluci. Marie Kodovská se do domku nastěhovala v roce 1946, poté co odešla z rodného Valašska do pohraničí za práci. Nijak zvláštní dům se tak stal znovu místem zvláštní historie a i dnes, přes svůj špatný stav, patří k zajímavým stavbám Rýmařova, které by měly přitahovat, nikoli odpuzovat pozornost turistů.

I proto se členové sdružení Svět Marie Kodovské rozhodli objekt zachránit a vytvořit v něm centrum regionálního umění. „Činnost sdružení je soustředěna na

pečí o kulturní dědictví lokálního charakteru,“ popisuje naplň aktivit sdružení jeho předseda František Orság. Domek chce nejen opravit, ale navíc využít k pořádání výstav, besed a přednášek. Měla by zde vzniknout Galerie Marina a středisko poezie regionálních autorů, případně malé zemědělské muzeum. František Orság se sám ujal doзору nad domkem, aby zabránil jeho dalšímu ničení, a provedl první opravy a úpravy. Podílí se také na přípravě projektové dokumentace a žádostí o dotace a sponzorské dary, neboť oprava domu bude značně nákladná.

Přestože se myšlenka sdružení zdá být při pohledu na současný stav domku přinejmenším odvážná, její naplnění určitě není nemožné. Inspirací budiž litomyšlské Portmoneum, kdysi zchátralý dům Josefa Portmana, přítele Josefa Váchala, od něž si majitel nechal příbytek vyzdobit nástěnnými malbami. Díky nakladatelství Paseka, které domek odkoupilo v roce 1991 a nechalo restaurovat poničené malby, se dnes Litomyšl chlubí unikátním Museem Josefa Váchala, které přitahuje turisty z široka daleka. Zda se podobný osud poštěstí i odkazu Marie Kodovské, velebené českými surrealisty a oceňované světovými galeristy, závisí i na zájmu rýmařovské veřejnosti, která má zvláštní schopnost obcházet poklady své domoviny bez povšimnutí. ZN

Marie Kodovská se svým domem, vpravo Jaroslav Němec

Z činnosti Místní organizace Svazu tělesně postižených Rýmařov

Cílem činnosti místní organizace je zejména prosazování zájmů a potřeb zdravotně postižených osob v součinnosti s orgány státní správy a samosprávy regionu Rýmařov. Hlavní náplní je naučit zdravotně postižené trvale žít v praktickém prostředí, překonávat jeho nepříznivé dopady a stát se pokud možno nezávislými, sociálně integrovanými občany. Zároveň podchytit jejich zájem o trvalejší zapojení do společenského života.

Výbor organizace se schází pravidelně jedenkrát za měsíc. Na svých schůzích projednává plán činnosti, rozpočet, zabezpečení akcí, jako jsou okresní dny zdravotně postižených, rekondiční pobyty, rehabilitační plavání, zapojení do komunitního plánování v Rýmařově, zabezpečení a hodnocení sociálního poradenství, podněty a informace od členů, ale také od občanů zdravotně postižených, kteří nejsou organizováni. Výbor dále dohlíží na to, aby se plnily úkoly dle požadavků vyšších orgánů Svazu tělesně postižených.

V dubnu se konala řádná schůze naší organizace a byl projednán návrh rozpočtu na rok 2008, čerpání rozpočtu za rok 2007, výroční zpráva za rok 2007, volba delegátů na okresní

shromáždění Svazu tělesně postižených. Veškeré akce, které naše organizace pořádá, bychom bez podpory Městského úřadu Rýmařov a sponzorů těžko zvládli. Všem patří vřelé poděkování.

Členové naší organizace byli seznámeni s rozhodnutím republikového výboru za účasti předsedů krajských a okresních výborů svolat mimořádný sjezd, který se uskuteční 27. a 28. 6. 2008 v Benešově u Prahy.

Zákon o sociálních službách (vstoupil v platnost 1. 1. 2008) přesně definuje kategorie sociálních služeb, organizační jednotky občanských sdružení s právní subjektivitou. V souvislosti s tím je bezpodmínečně nutné zvýšit odbornou připravenost a tyto orgány pokrýt profesionálními pracovníky v souladu s programovým prohlášením 4. sjezdu Svazu tělesně postižených, který potvrdil nutnost profesionalizace celé naší organizace. Rovněž stanoví neregují na změny legislativního prostředí, na společenské změny, které nastaly zejména přijetím zákona o sociálních službách. Tento proces nejde realizovat okamžitě na všech úrovních.

V první etapě dojde dle návrhu a schválením

mimořádným sjezdem k nahrazení republikového výboru správní radou a dozorcí radou. Dále je konstatováno, že veškeré navrhované změny musí respektovat zákon č. 83/1990 Sbírky, o sdružování občanů. Jedná se pouze o formální změnu používanou například u obecně prospěšných společností. V žádném případě nejsou tyto orgány srovnatelné s orgány obchodních společností, ustanovených dle Obchodního zákoníku.

Jednání členské schůze se zúčastnila vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Rýmařov Iveta Podzemná, která svým vystoupením zhodnotila naši práci a popřála mnoho úspěchů v další činnosti.

Členská schůze schválila usnesení a vzala na vědomí rozhodnutí o svolání mimořádného sjezdu Svazu tělesně postižených. Schůzi ukončil předseda, poděkoval Ivetě Podzemné za účast a popřál členům, kteří budou reprezentovat naši organizaci na okresním Dnu zdravotně postižených regionu Bruntál, Rýmařov a Krnov, aby obstáli co nejlépe. Všem členům pak hodně zdraví.

*Předseda MO STP Rýmařov
František Urbaník*

Poděkování

Místní organizace Svazu tělesně postižených v Rýmařově děkuje vedení Rýmařovské pekárny za občerstvení na členské schůzi Místní organizace Svazu tělesně postižených.

František Urbaník, předseda

Místní organizace Svazu tělesně postižených v Rýmařově informuje

Poradenské dny jsou organizovány 3. 6., 1. 7., 5. 8., 2. 9., 7. 10., 4. 11. Centrem pro zdravotně postižené občany Moravskoslezského kraje v těchto dnech: a 2. 12. 2008 v době od 8 do 12 hodin v místnosti organizace Svazu tělesně postižených na Revoluční ulici 30/A.

Letos měly ryby dovolenou

Místní organizace Českého rybářského svazu Rýmařov ve spolupráci s městem uspořádala v sobotu 17. května na biologickém rybníku mezinárodní rybářské závody.

Od sedmi hodin ráno se na biologický rybník sjížděli rybáři, aby společně s polskými kolegy z partnerského Ozimku změřili síly a dovednosti v lovu kapra. Zápolení probíhalo podle platného rybářského řádu a soutěžící si mohli ponechat dva kusy ryb. Chycené ryby se po změření a za-

psání pouštěly zpět do vody. Pro vítěze byly připraveny hodnotné ceny za první, druhé a třetí místo, zajištěno bylo i občerstvení. Úderem dvanácté hodiny byla soutěž ukončena a nastalo sčítání výsledků. Někteří ze sto dvaceti rybářů nesli velmi těžce, že jim nezabrala ani „mřenka“. Snad to bylo velmi teplým počasím nebo nevhodně zvolenou návnadou. Nejlépe si v soutěži vedl Karel Božek, který ulovil šest kaprů o celkové délce 243 centimetrů,

z nichž nejdelší měřil 51 cm. Na druhém místě se umístil Jaroslav Ondrák se čtyřmi kapry a celkovou délkou 180 centimetrů (nejdelší kapr 56 cm) a třetí místo vybojoval Jaroslav Andryšek se třemi kapry o celkové délce 160 centimetrů (nejdelší kapr a zároveň největší úlovek závodů měřil rovných šedesát centimetrů). Ocenění si odvezl také polský závodník Roland Mrohen jako nejlepší zahraniční účastník, kterému zabrali dva kapři o cel-

kové délce 98 centimetrů (delší kapr měřil 54 cm).

Rybářské závody budou probíhat pravidelně každý rok - na jaře v Rýmařově a na podzim v Ozimku. Nutno konstatovat, že při těchto závodech vládne vždy výborná atmosféra a polští přátelé se na pořádání našich závodů velmi těší. Tak tedy Petřův zdar na podzim v Ozimku a doufejme, že při bohatších úlovcích, než jaké byly k vidění na biologickém rybníku v Rýmařově. *JiKo*

Servis služeb

Informační středisko Rýmařov

Otevírací doba:

pondělí - pátek: 9.00 - 12.00, 13.00 - 17.00,
sobota: 9.00 - 12.00, 13.00 - 16.00, neděle: 13.00 - 16.00**DIAKONIE ČCE, STŘEDISKO V RÝMAŘOVĚ**zve seniory k návštěvě **KAVÁRNIČEK** každé liché úterý v budově střediska na třídě Hrdinů 48 v Rýmařově. Začátek vždy ve 13.30. Ukončení kavárničky 15.30-16.00. Kdo není schopen dojít do kavárničky, může využít odvoz v den kavárničky v 13.30 od hotelu Praděd.

Přijďte si za námi povykládat a naplánovat aktivity, které byste sami nepodnikli.

Bližší informace na čísle 554 211 294.

Termíny I. pololetí roku 2008:

27. 5., 10. 6., 24. 6.

*Srdečně zvou a těší se na vás zaměstnanci Diakonie ČCE***Krytý bazén v Břidličné****Plavání pro veřejnost v květnu a červnu**

Pondělí	14.00 - 19.00	Úterý	14.00 - 17.00
Středa	14.00 - 19.00	Čtvrtek	14.00 - 17.00
Pátek	14.00 - 20.00	Sobota	13.00 - 19.00
	Neděle		13.00 - 19.00

Teplota bazénu 28°C (malý), 26°C (velký), teplota vzduchu 29°C

**STÁTNI LÉČEBNÉ LÁZNĚ
KARLOVA STUDÁNKA, s. p.**Bazénový komplex v Letních lázních
v Karlově Studánce**Provozní doba:
Letní lázně**

	Kavárna	Bazén	Procedury
Pondělí	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	10.00-21.00
Úterý	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	10.00-21.00
Středa	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	10.00-21.00
Čtvrtek	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	10.00-21.00
Pátek	9.40 - 22.20	10.00 - 22.00	10.00-21.00
Sobota	9.40 - 22.20	10.00 - 22.00	10.00-21.00
Neděle	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	Bez procedur

Lázně Karlova Studánka, tel. recepce 554 798 111

Letní lázně, pokladny:

časování a prodej procedur, tel. 554 798 314

bazénová pokladna, tel. 554 798 820

www.k.studanka.cz, e-mail: lazne@k.studanka.cz

Tel. ústředna: 554 798 111, časování procedur: 554 798 208

Přijímací a ubytovací kancelář, tel: 554 798 262, fax: 554 772 026

Solná jeskyně:**Informace a rezervace:**

tel.: 554 798 208, 554 798 889, Po - Pá 7.00 - 14.00

554 798 314, Po - Pá 16.30 - 20.30, So 14.00 - 18.30

casovani@k.studanka.cz, rehabilitace@k.studanka.cz

CEKA - cestovní agentura

Národní 5, 795 01 Rýmařov

Tel./fax: 554 211 525

Po - Pá 8.00 - 11.30, 12.30 - 16.00

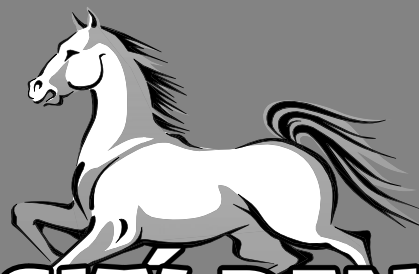
květen - září otevřeno i v So 8.00 - 11.00

Aquacentrum Rýmařov***
SLUNCE
HOTEL - RESTAURACE - AQUACENTRUM

Aquacentrum Slunce zve všechny malé i velké děti na

**DĚTSKÝ DEN
V AQUACENTRU SLUNCE**který se uskuteční
v neděli 1. června 2008 od 10.00 do 18.00 hod.Plavání vám zpříjemní vodník Sluníčko, který bude rozdávat
malá sladká překvapení.Zakoupením vstupenky přispějete 5 % na podporu Společnosti dětí
s mentálním postižením Kouzelná buřinka v Rýmařově.Užijte si vodních radovánek a zároveň pomáhejte.
To stojí za to přijít :-).**Aquacentrum Rýmařov**

Po - Pá 14.00 - 21.00, So - Ne + svátky 10.00 - 21.00

Všem vyznavačům nudismu a naturismu aquacentrum nabízí plavání bez plavek, a to každou třetí středu v měsíci od 19.00 do 21.00. **Termíny v roce 2008:** 21. 5., 18. 6., 16. 7., 20. 8., 17. 9., říjen - z technických důvodů zavřeno, 19. 11., 17. 12. 2008.**Naturistické plavání je určeno pouze pro rodiny s dětmi, smíšeným pářům a ženám.****Jednou měsíčně se koná Aquapárty s příjemnými masážemi - medovou, ostružinovou a dalšími.****DĚTSKÝ DEN**

POŘÁDÁME V NEDĚLI 1. ČERVNA OD 9 HODIN NA HRŠTÍ V RÝMAŘOVĚ NA JESENICKÉ ULICI. PRO DĚTI JSOU PŘIPRAVENY ATRAKCE, JÍZDA NA KONI. SOUTĚŽE O CENY. TRADIČNÍ OBČERSTVENÍ JE ZAJIŠTĚNO.

RODIČE I DĚTI SRDEČNĚ ZVE MO ČSSD V RÝMAŘOVĚ

Kulturní okénko města Rýmařova

Citát: Krásní mladí lidé jsou hříčky přírody, ale krásní staří lidé jsou umělecká díla. *Michelangelo*

Pranostiky na měsíc červen

- Červen červený jako z růže květ
- Červen studený - sedlák krčí rameny.
- Jestli červen mokrý bývá, obilí pak málo rodívá.
- V červnu deštivo a chladno způsobí rok neúrodný snadno.
- Jak červen teplem září, takový bude i měsíc září.
- Je-li červen mírný, nebude v prosinci mráz silný.
- Když na Medarda prší, voda břehy vrší. (8. června)
- Svatý Vít dává travě pít. (15. června)

STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU RÝMAŘOV WWW.SVCRYMAROV.CZ

infocentrum servis

KVĚTEN 2008

23. 5.	11:00	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ
25. 5.	9:00	Hor.	MTB na Kubitárně (cyklistické závody) zátáčka
26. 5.	9:00	SVČ	Keramika s Buřinkou
27. 5.	10:00	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ
30. 5.	9:00	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ

Společenská kronika

Narodili se noví občanci

Šimon Kroutil	Rýmařov
Zbyněk Sýkora	Edrovice
Valentýna Albertová	Stará Ves

Blahopřejeme

jubilantům, kteří od předcházejícího vydání oslavili 80 let a více

Jiřina Rybková - Rýmařov	81 let
Milada Bednářová - Rýmařov	81 let
Marie Zbranková - Rýmařov	81 let
Ludmila Štěpaníková - Rýmařov	82 let
Božena Kalandříková - Rýmařov	82 let
Gerlinde Janků - Rýmařov	83 let
Jan Ostrolucký - Rýmařov	84 let
Květoslava Zemanová - Rýmařov	86 let
Květoslava Fetersová - Rýmařov	87 let

Rozloučili jsme se

Eduard Večeřa - Rýmařov	1925
Josef Šuba - Stará Ves	1922
Jiřina Chodilová - Horní Město	1922
František Mlčůch - Skály	1931

Evidence obyvatel MěÚ Rýmařov

Známa i neznáma výročí

23. 5. 1618 **II. pražská defenestrace**, začátek českého stavovského povstání - 390. výročí
28. 5. **Mezinárodní den počítačů**, připomíná zveřejnění klíčového článku anglického matematika Alana Mathisona Turinga o umělé inteligenci (1950)
28. 5. 1883 nar. **Václav Talich**, dirigent (zemř. 16. 3. 1961) - 125. výročí narození
29. 5. 1988 zemř. **Vladimír Menšík**, herec (nar. 9. 10. 1929) - 20. výročí úmrtí
30. 5. 1778 zemř. **Voltaire**, vl. jm. Francois-Marie Arouet, francouzský spisovatel a filosof (nar. 21. 11. 1694) - 230. výročí úmrtí
31. 5. **Světový den bez tabáku (OSN)**
1. 6. **Mezinárodní den dětí, slaví se od roku 1950**
1. 6. 1868 zemř. **František Sušil**, sběratel lidových písní, filosof a teolog (nar. 14. 6. 1804) - 140. výročí úmrtí
1. 6. 1913 profesor **Rudolf Jedlička** založil v Praze na Vyšehradě první český ústav pro tělesně postiženou mládež - 95. výročí
4. 6. **Mezinárodní den boje proti násilí na dětech, od roku 1982 (OSN)**
5. 6. **Světový den životního prostředí, slaví se od roku 1973 z rozhodnutí konference OSN o problémech životního prostředí roku 1972**
5. 6. 1898 nar. **Federico García Lorca**, španělský spisovatel (zastřelen 19. 8. 1936) - 110. výročí narození
6. 6. 1858 nar. **Viktor Ponrepo** (vl. jm. Dismas Šlambor), průkopník české kinematografie (zemř. 4. 12. 1926) - 150. výročí narození
8. 6. 1893 nar. **Marie Pujmanová**, spisovatelka (zemř. 19. 5. 1958) - 115. výročí narození

Jazzclub

Malý
PIGNIC
jazzový
vol. 1

3FO3
(jazz opava) **FREE JAZZ TRIO**
(freejazz olomouc)

JINDRA HOLUBEC
(alternativa/jazz karlovice)

BAREL CIRKUS
(rytmická smršť rýmařov)

JAZZCLUB
SVČ RÝMAŘOV

RÝMAŘOV
24. 5. Malý sál SVČ
20. 00 vstupné: 50,-
ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

Městská knihovna

S invalidním vozíčkem na druhý konec světa

Mezi oblíbenými cestovatelskými besedami, které už několik let pravidelně pořádá městská knihovna, má ta zatím poslední výjimečné postavení. Výprava, která jí předcházela, totiž nejenže vedla z pohledu Středoevropana do nejvzdálenější země světa, na Nový Zéland, ale navíc ji absolvoval mladý muž na invalidním vozíku - Jirka Mára. Nejel samozřejmě sám, průvodce mu dělal jeho otec Jiří Mára s kamarádem Štefanem Kunou. Jiří Mára o netradičním cestování na druhý konec světa napsal dvě knihy a natočil dva oceňované dokumenty. O svých zážitcích také vypráví na besedách, mimo jiné proto, aby povzbudil lidi s podobným handicapem a dokázal všem, že i zdánlivě nemožné je možné.

Sedmnáctiletý syn Jiřího Máry Jirka je upoután na invalidní vozík od desíti let, neboť trpí nemocí s názvem progresivní svalová dystrofie Duchennova typu. Tato zatím neléčitelná nemoc postihující výhradně chlapce způsobuje postupný úbytek svalové hmoty, kvůli němuž tělo prakticky vypo-

ví službu a nemocný je odkázán na invalidní vozík a celodenní péči jiné osoby. Pro spoustu lidí by taková diagnóza znamenala katastrofu, ztrátu životní perspektivy a také nutnost vzdát se svých snů. Příběh Jirky Máry je však důkazem, že to tak být nemusí, že i s těžkým handicapem se dá žít a plnit si odvážné sny.

Jirkovým snem bylo cestovat. „Nevynechá jediný cestopisný film v televizi, pořád si pročítá encyklopedie,“ říká o svém synovi Jiří Mára. Aby synovi umožnili co nejvíce si užívat života, rozhodli se mu rodiče tento sen splnit. Za cíl plánované cesty si přitom zvolili Nový Zéland, zemi protinožců. Jedním z důvodů byla skutečnost, že Jirkův otec již na Zélandu byl. Strávil zde tři měsíce studiem angličtiny. Ostrovy jej natolik okouzly, že při výběru cestovatelského cíle pro svého syna neváhal.

Na Nový Zéland letěli letadlem přes Asii, se zastávkou v Tchaj-peji (neboť chtěli spatřit největší mrakodrap světa Tchaj-pej 101). „Cestování letadlem je pro vozíčkáře kupodivu snadnější než pro

zdravé lidi,“ konstatoval Jiří Mára překvapivě. Pojízdné křeslo se jim vyplatilo zvláště při přesunech po obrovských letištích. Další příjemná překvapení je čekala takřka denně. Byla jimi setkání s přátelskými lidmi, exotickými zvířaty, rostlinami i přírodními zajímavostmi, jimiž Nový Zéland překypuje. Během šesti týdnů na přelomu let 2006 a 2007, tedy v období, kdy na Zélandu panuje léto, procestovala trojice Čechů oba velké novozélandské ostrovy - Severní a Jižní. Několik dnů pobývali v domě novozélandského přítele, s jehož rodinou strávili pravé novozélandské Vánoce i Silvestra. V zapůjčeném autě poté projeli snad všechna nejzajímavější místa obou ostrovů.

Navštívili velká města Auckland i Wellington, která působila spíše jako velké vesnice plné domků a zahrad, ale i samoty uprostřed nekonečných travnatých kopců s pasoucími se ovci. Spatřili řadu vzácných, často endemických druhů rostlin a živočichů, mezi nimi např. legendárního ptáka kivi. S vozíčkem neváhali vstoupit ani

do těžko dostupných lesů s bujnými kapradinami a prastarými stromy kauri, viděli gejzíry, vodopády a stejně živelné představení s rituálními tanci domorodých Maurů. Navštívili také motýlí farmu či hobití vesničku, kde se natáčely scény filmu Pán prstenů, a proletěli se malým letadlem nad oceánem. O jejich dobrodružných výpravách, během nichž celkem urazili deset tisíc kilometrů, vypráví dokumenty i obě knihy Jiřího Máry Nový Zéland, země protinožců a Nový Zéland 2, návrat k protinožcům (bližší informace najdete na www.jirkamara.cz).

Zážitků a zajímavostí shromáždili čeští cestovatelé tolik, že mohl Jiří Mára provést návštěvníky besedy pouze Severním ostrovem. Na Jižní ostrov je snad zaveze někdy příště. Setkání s ním bylo obohacující nejen o cestovatelské zajímavosti, ale i o životní postoj člověka, kterého nepřizeň osudu nezavala víry ve smysl života prožitého naplno. ZN

Tel.: 554 212 566

E-mail:

knihovna.rymarov@tiscali.cz

Webové stránky:

<http://www.mekrymarov.info/>

Fota: archiv Jiřího Máry

PROVOZNÍ DOBA	
	školní rok
Pondělí	9.00 – 17.00
Úterý	9.00 – 17.00
Středa	zavřeno
Čtvrtek	9.00 – 17.00
Pátek	9.00 – 17.00
Sobota	8.00 – 11.00

PROGRAM KINA

sobota 24. května

19.30

Chyťte doktora

Komedie (ČR 2006)

Nadějný gynekolog Michal žije se svou ženou a malým dítětem. Jednoho dne cestou do práce potká svou milenkou, která je těhotná... Hrají: M. Malátný, T. Vilhelmová, I. Janžurová ad. *Mládeži přístupný*

neděle 25. května

17.00

Nejkrásnější hádanka

Pohádka (ČR 2008)

Venkovský chasník Matěj miluje sedlákovu dceru Majdalenku. Sedlák si však představuje pro dceru lepšího ženicha, a tak se Matěj vydává do světa. Režie: Z. Troška; hrají: J. Dolanský, L. Potměšil... *Mládeži přístupný*

sobota 31. května

19.30

10 000 př. n. l.

Dobrodružný (USA 2008)

Do prehistorické vesnice jednoho dne vtrhnou neznámí nájezdníci a unesou krásnou dívku Evolet. D'Leh se jí s tlupou nejodvážnějších lovců vydává hledat. *Přístupný od 15 let*

sobota 7. června

19.30

Láska za časů cholery

Historické melodrama (USA 2007)

Filmová adaptace známého románu latinskoamerického spisovatele Gabriela Garcíi Márqueze. Florentino miloval Ferminu, ona se ale provdala za jiného... V hl. roli: Javier Bardem. *Přístupný od 15 let*

Městské muzeum a Galerie Octopus

3. - 28. května

Emila Medková a Vilém Reichmann - fotografie

Dvojkonzert v kapli

6. 6. KAPLE V LIPKÁCH 17.00**OLDŘICH JANOTA****7.6. 2008 v 15.00 hod. - kaple V Lipkách****SPIRITUÁL KVINTET**

Z historie

Neprávem zapomínaný janovický dvorní stavitel Fabich, nebo Habich či Habig?

O Johannu Christophu Fabichovi, janovickém dvorním staviteli Harrachů, nevíme, kdy se narodil ani kdy zemřel. Jeho věk můžeme jen odhadnout, víme však, že se objevuje v službách hrabat nejpozději od roku 1750 a že se narodil v Janovicích. Zpočátku poddaný janovické vrchnosti stejně jako jeho bratr stolař vyjížděl často ve službách Ferdinanda Bonaventury z Janovic na jeho nesčetné stavby na území monarchie. Řadu týdnů v roce trávil střídavě v Čechách, na Moravě a v Dolních Rakousích. Objevoval se též ve společnosti hraběte ve Vídni nejednou i s dalšími architekty, s nimiž spolupracoval na návrzích staveb. Jindy projektoval stavby sám, vypočítával náklady, zajišťoval dodávky materiálu a plánoval nákup všech stavebních potřeb. Na řadě staveníšť vykonával též odborný dozor.

Stěžlí říci, do jaké míry byl Fabich samostatným tvůrcem, a ještě těžší odhadnout jeho podíl na projektech, na nichž zřejmě spolupracoval. Přesto se mnoho projektů jistě opíralo o jeho koncept. Fabich pochopitelně hledal a přijímal i další zakázky, pokud chtěl zajistit svou rodinu solidním a pokud možno pravidelným výdělkem. Vzácně dochované plány mladého Fabicha ukazují jednoduché linie odpovídající dobovému stylu i určení. Zpočátku navrhoval obytné domky poddaných i svobodníků, dílny či vesnické kostely. Fabich ale, jak se brzy ukázalo, měl vyšší ambice, uměl také zpracovat

dílní zámecké projekty včetně janovických. V korespondenci bývá Ferdinandem Bonaventurou Harrachem napomínán, aby už dodal výkresy náměšťského či inzersdorfského zámku. Stěžlí říci, zda se jednalo o Fabichovu pomalost, laxnost nebo netrpělivost zadavatele.

Bohužel se neuchovaly autorovy předběžné náčrty, které jsou dodnes běžnou praxí, protože by vypověděly víc o jeho schopnostech, originalitě či vzorech. Hodnotit s jistým odstupem nutno i proto, že není k dispozici ani dostatek jeho konečných projektů. Nevíme, zda je Fabich opravdu jediným autorem některých dílčích plánů na stavbu zámku v Náměšti či rakouském Inzersdorfu, třebaže byl k jejich dodání vyzýván (mohlo jít o soutěž několika stavitelů), a nelze vyloučit, že i v jiných případech pracoval s Gannevalem či pod jeho vedením a podle jeho stavebních plánů jako v Janovicích. Na druhé straně i z toho mála, co se zachovalo, je jisté, že dosáhl dobrého vzdělání a těšil se ve svém oboru značné autoritě. Snadno zvládal stavební techniku a hýřil zajímavými konstrukčními záměry. Rozuměl mechanismu hamrů a jiných dobových zařízení, včetně tkalcovských stavů. Přes jisté problémy se zadavateli prací, o nichž hovoří dokumenty z harrachovského archivu ve Vídni, byl zřejmě člověkem zodpovědným, a jak jsme řekli výše, i schopným, jinak by jej vrchnost nepověřovala výukou úředníků janovické vrch-

nosti v matematice, aritmetice, trigonometrii i geometrii ap.

Také mezi plány janovického zámku se skrývají četné písemné poznámky o Fabichovi, ba někdy i nelichotivé. Jde o připomínky k jeho plánům i nařízení, třeba aby „dal vyrobit falešné okno, tzv. vlašský fenestron, které úplně pokazil...“ a že „Frontispicio (náčrt) snad může ponechat celé“ (24. srpen 1763). Ferdinandova důvěra k Fabichovi s časem rostla. Zpočátku jej v korespondenci nazývá „zednickým mistrem“ (Mauermeister 1762), ale Fabich s průběhem doby asi přesvědčil stavebníka o svých kvalitách a v době stavebních prací na janovickém zámku, na nichž spolupracoval, jej Harrach se vzrůstající spokojeností začíná nazývat „stavitelem“ (Baumeister). Hranice mezi polírem a stavitelem nebývá ještě ani v baroku jasně odlišena. Když však Harrach svému oblíbenci zajistil také zakázky pro synovce, hraběte Arnošta Quida, v Čechách (12. srpna 1771), je jasné, že si stavitelových schopností už velmi cenil.

V zimě 1771/2 asi došlo k jistému ochlazení vrchnostenské přízně, protože Fabich požádal o propuštění ze služeb Ferdinanda Bonaventury a z poddanského stavu. Harrach asi stěžlí pochopil snahu odejít u člověka, který měl jeho sympatie, důvěru a nejspíše i slušný plat. Přesto velkorysý pán s nadhledem aristokrata odpověděl kladně, ba přiložil i propouštěcí list, aby mohl Fabich požádat olomoucké konšele o přijetí do měšťanského stavu. V příslušné knize olomoucké se též hovoří o tom, že byl propuštěn ze služby v nejlepší shodě s vrchností. Dodnes nejsme schopni udržet své nejschopnější mozky doma, a není jich málo, neboť „pro ně nemáme práci“ - jak trstiní.

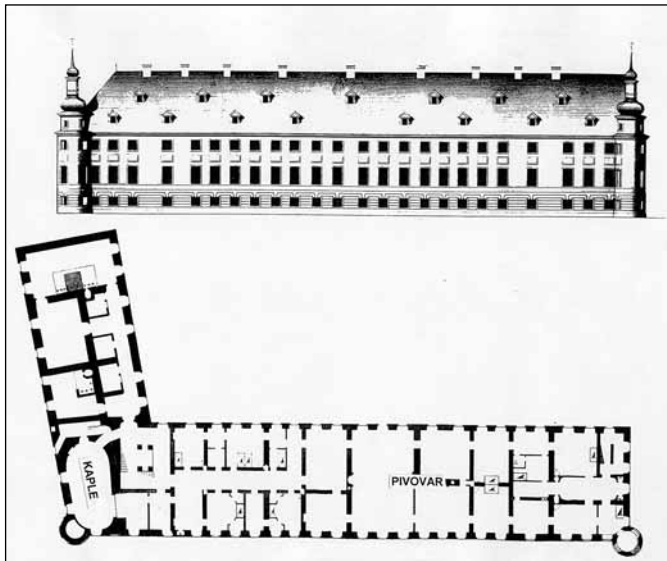
Za propouštěcí list snad Jan Kryštof vděčil významné přímluvě Jeana Francoise Neufforgese, který věřil v jeho nemalé schopnosti. Oba se znali a byli ovlivněni vývojem klasicismu, tehdy moderního a žádaného stavebního slohu, který přicházel z Francie. Obecnému vlivu v monarchii pomohla Neufforgesovi

jeho významná teoretická práce, kterou tehdy vydal pod názvem Recueil élémentaire d'architecture (Sborník základů architektury), v níž kromě jiných uvedl jako vzory dodnes známé stavby Harrachů. Kniha vyvolala velký zájem o francouzskou architekturu u mnoha aristokratů včetně Ferdinanda Bonaventury, u něhož vedla nejen k zakoupení nového traktátu o architektuře, ale také k volbě francouzského architekta Isidora Gannevala. Tím se hrabě zařadil k mecenášům architektů a předním znalcům tehdy moderního umění, k arcibiskupu Migazzimu, hraběti Evženu Schönbornovi, Antonínu Karlovi Salm-Reifferscheidtovi a knížeti Františku Filipovi z Hatzenfeldu. Tvzení lze doložit Harrachovou objednávkou rekonstrukce janovického zámku (1763). Nelze přitom zjistit, zda se jednalo o chátření, nekvalitní práci Gottfrieda Weissera nebo nesouhlas s jeho pojetím. V souvislosti s Neufforgesem nutno ještě dodat, že nás v jedné z kapitol svého díla přivedl na stopu přestavby harrachovského zámku v Janovicích a jednoznačně ji připsal významnému francouzskému architektu Isidoru Gannevalovi z Vídně.

Později se okruh působnosti Johanna Christiana Fabicha rozšířil o významnou funkci stavitele knížat Liechtensteinů v letech 1776-1778 (Vlček). Po požáru města Litomyšle, jak se uvádí, pro zájemce obnovoval panské i patronátní domy a pro řád piaristů jejich poškozené objekty. Roku 1781 vytvořil plán novostavby kostela s věží i hodinami ve Fukově u Děčína na šluknovském majetku Arnošta Quida Harracha.

Spolupráci stavitele Johanna Christiana Fabicha s Gannevalem také dobře vyjadřuje jejich společná činnost pro Liechtensteiny. Byl to nejspíše sám Ganneval, který Fabicha znal už od společné práce pro Harrachy a doporučil jej oběma větvím rodiny sídlícím na Moravském Krumlově a ve Valticích, sídelní rezidenci hlavní linie rodu.

Dobu, po níž Fabich pracoval pro Ferdinanda Bonaventuru Harracha, lze omezit lety 1763-74. Po uvedeném datu neexistuje

jediný důkaz o spojení hraběte s jakýmkoli dalším architektem. Ferdinand Harrach přestal stavět. Po požáru v Krnově roku 1779 vypracoval Fabich, „architekt liechtensteinského stavebního úřadu“, projekt oprav zámku, který pak realizoval krnovský stavitel Jindřich Haucke.

Je zde však ještě jedna záhada - Johann Christian (Christoph - Kryštof) Habig, který se objevuje při přestavbě bruntálského zámku německých rytířů jako stavitel z Janovic u Rýmařova. V bruntálském zámku se zachovaly jeho návrhy z 15. dubna 1768. Habig (?) projektoval úpravu balkonu nad hlavním vstupním portálem a v hlavním sále. Vstupní dveře měly být bez mříží, ale honosná železná zábradlí měla být pozlacená. Velký sál doporučoval v provedení světle modrém nebo světle zeleném. V rohu sálu projektoval malý kabinet a druhé okno se mělo změnit na průchod k záchodům v rondelu. Do sálu narýsoval též honosná rokoková kamna i krb. Místodržící řádu

Maxmilián Xaver z Riedheimu (1770-1792) ještě před svým jmenováním s potěšením návrh přijal, schválil a zjednal též vhodného kameníka Jana Ignáce Rokytského z Olomouce, aby realizoval Habigův návrh balkonu. Kamna a krb pak postavil podle Habigova projektu sochař Karel Parsch. Rekonstrukce zámku byla dokončena roku 1769.

Vzhledem k tomu, že jsou obě křestní jména stejná a zejména ve starších zápisech dochází k častým přepisům a různým formám příjmení omylem, chybou písaře či z neznalosti, soudíme, že Habig a Fabich jsou jedna a tatáž osoba. Dvojí zápis Fabig a Habig stejně jako Fabich a Habich je problém, ale v podstatě řešitelný. Veškeré zápisy se psávaly v 18. století v našem prostoru kurentem (německou frakturou) a znaky písmen H a F jsou si značně podobné, což by mohlo zvláště při nepřilíživém čitelném zápisu vést k záměně už při psaní nebo při povrchním čtení dříve i dnes zvláště. Vzhledem k velkému množství

čitelnějších zápisů ve Vídeňském městském archivu je třeba se přiklonit k tvaru Fabich (Fabig, viz např. Hanke - Handke). Vždyť i jméno donátora na velkém zvonu janovického zámku, jež je dokonale čitelné, zní Ferdinand Ponaventura, nikoli správně Bonaventura, a obdobné nápisy, kde se zaměňuje ve jménech P za B, lze najít i na deskovém stropě morávecké kaple Nejsvětější Trojice. Patrně vychází vstřícné dobové či nářeční výslovnosti souhlásky B. A aby nebylo všem zmatkům konec, uvádí se jako autor projektu (originál v OVM Šumperk) přestavby kostela sv. Máří Magdaleny v Podlesí v letech 1786-7 liechtensteinský stavitel Kryštof Habich. Zřejmě se i tentokrát jedná o Fabicha. Jen místní stavitel Johann Wolf však prý palčivě jeho návrh nerespektoval a od projektu se značně odklonil. Závěrem snad dlužno dodat, že právě osobnost janovického Fabicha by jistě zasloužila hlubší bádání v rodinných fondech dalších významných rodů habs-

burské monarchie druhé poloviny 18. století, jež jsou roztroušeny v archivech Rakouska, Polska, Česka i Maďarska, Chorvatska, Slovinska či Lichtenštejnska, a že se tedy nabízí další možnost zajímavé práce pro schopného historika či kunsthistorika baroka a následujícího období. Zatím byl učiněn první krůček a Fabicha můžeme zařadit jen velmi zhruba do období pozdního baroka až nastupujícího klasicismu, je tedy čas podniknout další kroky.

Mgr. Jiří Karel

Literatura: Vlček, P.: Encyklopedie architektů v Čechách; Rukopis práce Mag. phil. Petry Pěškové (Viedeňská univerzita) o zámku v Náměšti na Hané; Samek, B.: Umělecké památky Moravy a Slezska, díl 2, J/N, Praha 1999; Melzer, M. - Schulz, J. a kol.: Vlastivěda Šumperského okresu, Šumperk 1993; Toman, P.: Nový slovník československých umělců 1, A-L, Praha 1947; Štěpán, V.: Historie zámku Bruntál, Bruntál 1998 ad.

Objektivem Zdeňka Habra

Každé místo má svůj příběh

Zájemci o cestování v čase se začali scházet ve čtvrtek 8. května kolem půl třetí u muzea. Historickou procházku středověkým Rýmařovem si ve sváteční den spousta jindy zaneprázdněných lidí nenechala ujít, takže se tu během pár minut seskupil menší dav turistů všech generací.

První výklad si vyslechli přímo zde - mluvilo se o založení města v polovině 13. století i o původní podobě náměstí, jehož čtvercový půdorys tvořily domy obrácené štíty do náměstí. Dnes z nich zbyly jen klenuté sklepy, případně kamenné podezdívky.

První zastávka u barokní sochy sv. Jana Nepomuckého, kterou vytvořil roku 1733, krátce po svatořečení světce, Severin Tischler. Socha přežila ničivý požár v roce 1790, zato v 80. letech 20. století přišla o ruku při ořezávání větví z okolních lip. Uražená končetina poté záhadně zmizela, novou vytvořil olomoucký restaurátor Tomáš Rafl.

Dalším stanovištěm byla radnice. Původně gotická stavba prošla postupně renesanční, barokní a klasicistní přestavbou, dnešní podobu jí dodala rekonstrukce v první polovině 90. let 20. století, hranolovitá věž si uchovala gotický ráz.

Zde si posluchači vyslechli šest pověstí vážících se k městskému znaku, který je mimochodem oproti heraldickým zákonům zrcadlově obrácen. V pověstech vystupují odvážní i méně odvážní lučištníci, divoká vlčice, římská legionářka či Markomani.

Barokní sloup se sochou Panny Marie Neposkvrněné od Františka Lablose z roku 1683. Zvláštností je tvář odvrácená od sepjatých dlaní; Panna Marie ji měla varovně otočit k místu, kde posléze roku 1790 vypukl obrovský požár, největší katastrofa města. Na soklu najdeme značky Hoffmannů z Grünbüchlu a Dietrichsteinů, okénka lorety jsou opatřena tepanými mřížemi. Všimli jste si, že každá je jiná?

Cesta vedla k Radniční ulici, která se v období panelové výstavby změnila k nepoznání. Nebyla dříve také tak otevřeně napojena na náměstí Míru, neboť budova lékárny, která tu jako jediná přetrvala z dřívějších dob, plynule pokračovala další zástavbou, ohraničující horní okraj náměstí.

Výprava se zastavila u knihkupectví, v místě někdejší Horní brány. Odtud se rozcházejí cesty směrem na Horní Město a Janovice stejně jako dnes.

Za branou, v místě hotelu Praděd, stávala stínadla, neboli popraviště. Tato lokalita se pojí s pověstí o Sidonii Heidenreichové ze Skal. Na náměstí Svobody si pamětníci vybaví i špitální kapli sv. Josefa z roku 1680, která byla zbořena v 50. letech minulého století a nahrazena činžovními domy.

Hrádek z 1. poloviny 13. století - patrně nejstarší opevněné sídlo Rýmařovska. Jiří Karel ukazuje repliku základů, původní jsou ukryty půl metru pod zemí.

Na nákrese Hrádku a historického centra města si můžete prohlédnout, jak asi městský hrad vypadal. Pozor! Plánek středověkého náměstí má jednu chybu: najdeme na něm i budovu fary, která však byla postavena o něco později.

Zastavení pod Hrádkem, v místech Hrádecké brány a středověkého opevnění. Uprostřed brány byla při archeologickém výzkumu nalezena proděravělá prasečí kůstka. Ukázalo se, že pocházela z doby kolem roku 1300 a sloužila jako hrací kostka.

V pozadí hotel Excelent v budově měšťanského pivovaru z 19. století. Jeho úlohu ve středověku plnil jiný pivovar, stojící v ohybu Husovy ulice; zde se pivo vařilo, ale chladilo a prodávalo se ve sklepích právozárečných domů až do vzniku městského šenku v 16. - 17. století.

Pohled do studny je pohledem do dávné historie. Jednu z nejstarších studen ve městě naleznete na zadním dvorku domu obráceného do náměstí.

Jiří Karel na Husově ulici ukazuje konec města.

Město skutečně končilo u této ohradní zdi, která stojí na místě původních městských hradeb.

Krátká zastávka před domem, v němž bydlíval „obecní policajt“. Ten si „nosil práci domů“, neboť ve sklepení byla městská šatlava. Jeho manželka si přivydělávala tím, že vězňům topila a vařila. Žalář byl naposledy využit v roce 1945.

Další místo se stopami městských hradeb. Zbytky kamení najdeme v místech za vybouranými domky na Husově ulici.

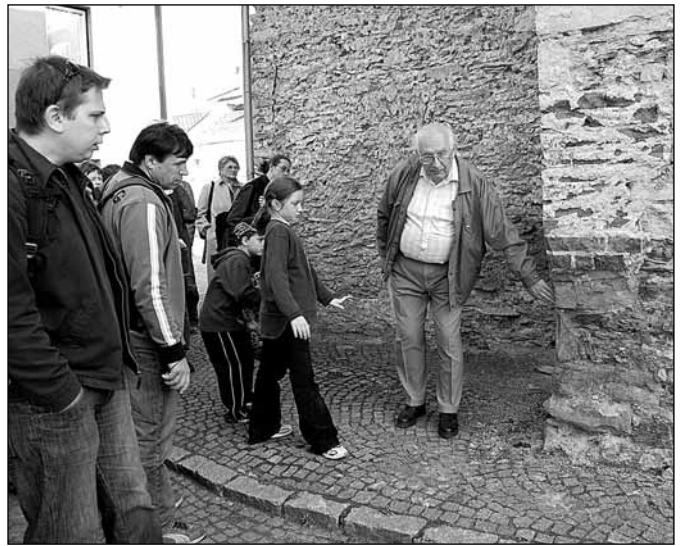
Procházka dále vedla k jejímu konci, překřížila horní konec třídy Hrdinů, kudy ve středověku vedla pouze úzká Smrtná ulice, vedoucí k hřbitovu v místě dnešního Střediska volného času. Uličkou dojdeme k Dolní bráně pod farou z roku 1543, původně horním soudem. Tudy a dále Úvozem vedla cesta na Olomouc. Poblíž brány stála městská lázeň, odkud se rozšířila nejedna morová epidemie.

Budova základní školy na Školním náměstí na to sice nevypadá, ale sídlilo v ní nejstarší stabilní vzdělávací zařízení ve městě z roku 1590.

Poslední památkou na trase procházky byl kostel archanděla Michaela. Původně gotický chrám byl mnohokrát přestavován. V roce 1688 k němu přibyla Růžencová kaple.

Odkryté zdivo sice nepůsobí esteticky, ale poskytuje cenné informace o původní podobě kostela. Změny ve zdivu odhalují stopy dřívější délky oken, z bosáží lze určit umístění starších částí kostela.

Stojíme na místě starého hřbitova, který je spojen s pověstí o staré Nykyšce. Tato bylinkářka byla v léčení tak úspěšná, že byla podezřívána ze spolčení s ďáblem. Prála si být pochována zde, ale protože po smrti strašila po celém městě, musela být vykopána a dírou ve hřbitovní zdi vynesena ven. Teprve pak dala pokoj.

Konečná zastávka u kostela v místě Školní brány. Historické centrum Rýmařova je malé, ale přesto v něm najdeme spoustu míst s příběhem. Další vypráví kaple V Lipkách či zámek v Janovicích. Spolu s Jiřím Karlem je můžete navštívit příště.

ZN

Studentský klub

Rýmařovský horizont a Studentský klub Střediska volného času vyhláší Literární a výtvarnou soutěž Marie Kodovské 2008 v kategoriích: • poezie • próza • ilustrace

Lednem 2008 započal druhý ročník literární a výtvarné soutěže, kterou na paměť naší významné krajanek, naivní malířky a básnířky Marie Kodovské, vyhláší čtrnáctideník Rýmařovský horizont společně se Studentským klubem SVC Rýmařov.

Jako v předchozích ročnících - nultém 2004 a prvním 2006 - mohou amatérští básníci, prozaici a výtvarníci zasílat na e-mailovou adresu redakce rymhor@seznam.cz nebo na poštovní adresu Rýmařovský horizont, Středisko volného času, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, své dosud nepublikované příspěvky - básně, povídky a fejetony, kresby a fotografie, z ni-

chž budeme během roku vybírat ty nejzajímavější k otištění na stránkách našeho periodika. Zasláním příspěvku do soutěže autoři automaticky vyjadřují souhlas s jeho případnou gramatickou úpravou a zveřejněním. Nutnou podmínkou je opatření každého příspěvku jménem autora a kontaktem.

Po zkušenostech z předchozích ročníků a v souladu s potřebami černobílého tisku specifikujeme pravidla soutěže takto: v kategorii poezie přijímáme básně a básnické cykly v rozsahu max. 20 stran, v kategorii próza přijímáme texty v rozsahu max. 10 stran, které mohou být v případě potřeby rozděleny na

pokračování, v kategorii ilustrace přijímáme černobílé kresby, koláže a fotografie (barevné pouze s vědomím autorů, že se jejich charakter černobílou reprodukcí změní). Věková ani další omezení se nekladou. Nečitelné rukopisné texty a jinde publikované práce budou ze soutěže vyřazeny.

Soutěž bude otevřena do srpna letošního roku, během září a října budou zasláné práce vyhodnoceny. Vítězové všech tří kategorií budou vyhlášeni během literárního večera spojeného s výstavou výtvarných prací na konci tohoto roku. Ze soutěžních příspěvků bude redakce čerpat i v následujícím roce 2009. ZN

poezie

Ivo Janoušek

1.

bez stesku
poklonit se moří hlubinám
troskami pocitů
s erbem na kříži
tančícím únavou
co strašlivá stvůra
vzpomínek
z tlamy vychrlí
jazyky ohňů deště
zla a prázdnoty
míjivě pošetilosti
v krajinách
rána zrození
podivné touhy
prázdnoty

2.

neodpovídáš
smyslu na otázky souznění
co v hlavách se matou
sklenicí času
bytí a nebytí
kamenem sluncím vtisknutým
věčností

čehosi
v miskách moří zjevným
lži probuzenou ránem
pulzujících srdcí
bytí a nebytí
procitnutím luny
majákem prázdnoty

a dívkou
krásnou v hlubinách lesů
s šátkem duhy
vlajícím tancem deště
bytí a nebytí

puklinami skal
zrazené očima němé touhy

pocity
neznalými odpuštění
smrti a životem
bytí a nebytí
otevřící branami krkavců
kasematy těl

3.

strach
neprozřel v hlubinách
když ticho zůstalo ti na dlani
křehkostí stesku zmírání
usínáním slov pod víčky
co zrcadlům podobají se
snům
nеспoutaným
proudy slz

4.

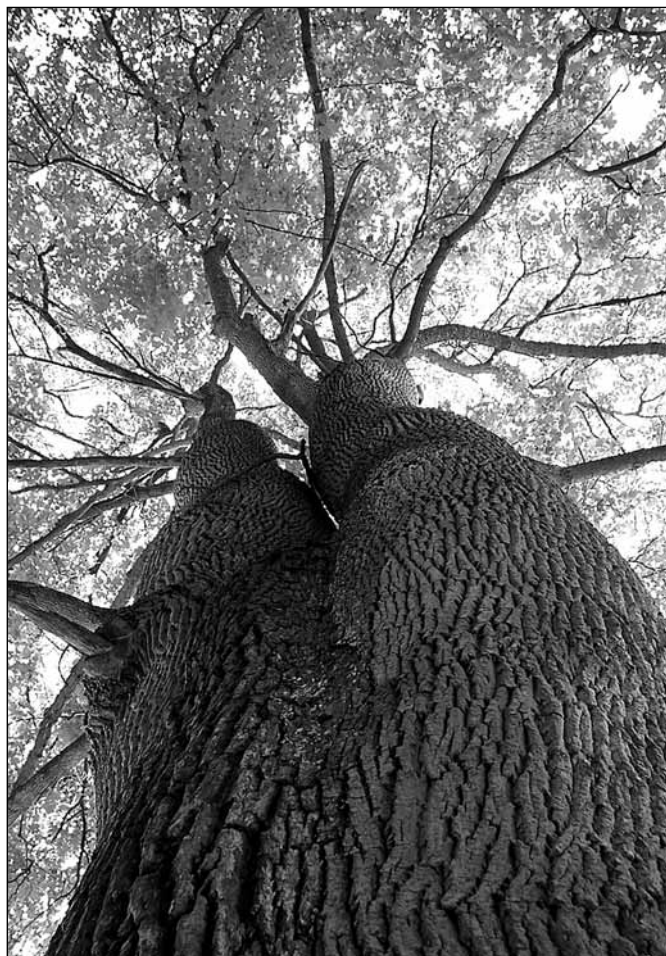
láska
bezcitná a prodejná
v masce štěstí zatančí
s klíči od studánky zla
branami bolesti
zvrací a blouzní
v temnotách
u ukradeného ohně
mlčení

5.

pocity marnosti
a bolu Prométhea
mlhavými slunci na obzorech
promění se okamžiky bdění
probuzeného duší

dávného jara
kterému opadaly
lístky
ztrácející sebe
pomíjivou tvář
bolestných z pohledů
křičí vstříc
paprskům nebes

uposlechnutí
srdcí
kroků
ulpívající svojí pravdou
blíže odcizení
smutku včera
zatracených slz
budoucích počtů

Hana Bendová: Blíženci

Kam na výlet

Přes Opavské hory do Glucholaz

Klub českých turistů Ondřejovice uspořádal letos za krásného jarního počasí 6. ročník turistické akce Putování za krásami Zlatohorska. Po připravených trasách se mohli pěší turisté i cyklisté vydat přes Opavské hory z Ondřejovic do Glucholaz. Nejdelší okružní trasa měřila 23 km.

Název Opavské hory - polsky Góry Opawskie - našemu člověku moc neříká. Jsou vlastně severní polskou částí Zlatohorské hornatiny, jejíž nejvyšší pohraniční horou je Biskupská kupa (890 m), která je zároveň nejsevernější výspou Jeseníků a s vrcholovou rozhlednou dominantním vrchem Zlatohorska i Glucholazska. Ondřejovičtí mají Opavské hory co by kamenem dohodil, hned za státní silnicí, která vede obcí ze Zlatých Hor směrem na Jeseník i k bývalému hraničnímu přechodu v Mikulovicích podél řeky Olešnice. Řekou prochází v těchto místech státní hranice s Polskem. Až do letošního roku byl přechod přes řeku téměř nemožný. Teprve, když se ČR začlenila do Schengenského prostoru, byly i na Zlatohorsku od 21. prosince 2007 zrušeny na hraničních přechodech hraniční kontroly. Hranici je možné nyní překračovat bez omezení. Nyní je také možné dojet do Glucholaz z ČR vlakem a z vlaku zde vystoupit, v dřívějších dobách bývalo nástupiště docela ostře hlídané. Dnes můžete dojet například

z Ondřejovic do Glucholaz po lesní asfaltce přes osadu Podlesie s krásným novogotickým kostelíkem sv. Jiří bez problémů. Při pochodu „Přes hory Opavské“ přes Podlesie, ležící na vrchu Tylna Kopa (516 m), směřovali turisté dále po červené značce trasy pro pěší turisty i cyklisty přes Sredniu Kopu (543 m) na Przedniu Kopu (490 m) ke staré kamenné rozhledně a pokračovali dále kolem sousední kamenné kaple sv. Anny do nedalekých Glucholaz.

Glucholazy jsou správním centrem Glucholazska, neboli gminy Glucholazy, která je chráněnou krajinnou oblastí Opavských hor - Parku krajowego Gór Opawskich. Město bylo založeno mezi

Ondřejovice

podle historických záznamů spojovány jako Hlucholazy se Zlatými Horami. Však v r. 1428

Glucholazy

lety 1220-1238 jako osada, která střežila obchodní stezku kolem řeky Bělé. Původně byla nazvána

latinsky Caprae Colium - Kozí šíje. Tento název byl později převzat i do němčiny jako Ziegenhals a „kozí šíjí“ má dodnes město ve svém znaku. Dnešní název Glucholazy pochází pravděpodobně z českého názvu „hluché lázně“. Ve středověku byly městem hornickým, kde se rýžováním i dolováním těžilo zlato stejně jako na Zlatohorsku. Od 13. století byly Glucholazy

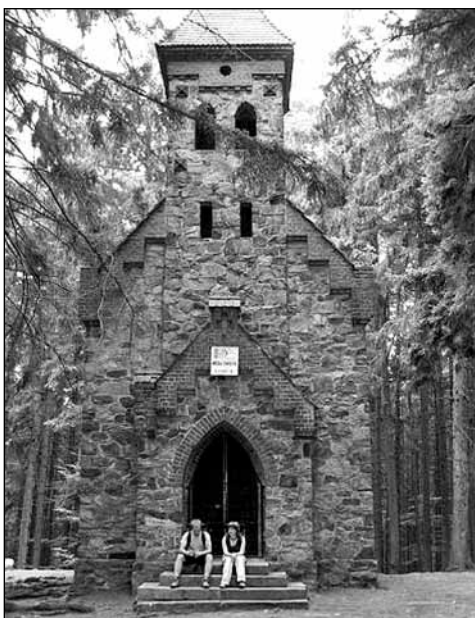
je husité vedení Prokopem Holým při trestné výpravě dobyli a vypálili. Další bouřlivý vývoj města probíhal v 16. století, kdy se obnovila těžba zlata. Někdy v polovině 16. století byla z Hlucholaz do Zlatých Hor ražena tzv. tříkrálová štola. Poblíž ní byly tehdy nalezeny dva zlaté valouny, každý o váze o dost větší než 1 kg, které byly darovány do Prahy císaři Rudolfo II. Teprve v r. 1742, kdy došlo mírem vratislavským k rozdělení Slezska, se staly Glucholazy stejně jako Zlaté Hory pohraničním městem. Další rozvoj města byl zastaven v období dalších válek - třicetileté, slezské a napoleonské.

Největší rozkvět města se projevil v 19. století, kdy se zde začal rozmáhat průmysl. V roce 1875 byla dokončena železniční trať, zvaná tehdy Moravskoslezskou centrální železnicí, která spojovala Nysu přes Glucholazy

s Opavou a Jeseníkem a později i s Vídní. V tu dobu se ve městě pod Parkovou horou (zvanou také jako Góra Chrobrego) začaly stavět objekty klimatických lázní, které jsou dodnes v provozu. Dnes jsou Glucholazy městem průmyslovým i lázeňským. První i druhá světová válka je nijak nepoškodily, a tak si zde můžete prohlédnout i zachované historické památky. Patří k nim například městské hrady ze 13. a 14. století, věž horní brány, z jejíhož ochozu se můžete na město podívat shora, nebo se můžete zastavit ve farním kostele sv. Vavřince, který má dobře zachovaný starogotický portál. V okolí města se nachází mnoho historických památek spojených s dobýváním zlata. Některé z nich lze vidět při naučné stezce vedoucí z lázeňské části města od fontány s amorkem severním úbočím Parkové hory, která je vlastně nejzápadnějším vrchem chráněné krajinné oblasti Opavských hor. Dnes krásná příroda s horskými terény, zajímavou faunou i flórou, čistým vzduchem a také s blízkými jezery Otmuchovským a Nysským slouží stále více se rozvíjejícímu turistickému ruchu. A tak se Glucholazy mohou právem zvat turistickou perlou Opolského vojvodství.

Zdroje: Informační letáky měst Zlaté Hory a Glucholazy, polsko-česká mapa Glucholazy, Góry Opawskie, Zlatohorská vrchovina, Hrubý Jeseník, mapa KČT Bruntálsko, Krnovsko a Osoblažsko, Turist. průvodce Jeseníky.

*Za KČT Rýmařov
Hana Kašparová*

Kamenná kaple sv. Anny

Z okolních obcí a měst

Májové dění v obci Ryžoviště

Naše obec získala v České republice skvělé první místo v soutěži O lidech s lidmi a postoupila do evropské soutěže. V té se umístila v konkurenci deseti projektů ze všech zemí Visegrádské čtyřky na skvělém čtvrtém místě. Toto ocenění Ryžovišťáci společně oslavili v sobotu 3. 5. 2008 kulturním programem.

Ráno kolem osmé hodiny do naší obce přišli turisté z Lomnice, které na náměstí čekala starostka obce Ryžoviště s občerstvením a Ing. Rechterik, který přítomné seznámil s historií obce a pokračoval společně s nimi směrem na Sovinec v pochodu nazvaném Po stopách našich předků.

Program v obci dále pokračoval na fotbalovém hřišti okrskovou hasičskou soutěží družstev žen a mužů z okolních obcí, včetně

našich hasičů. Naše družstvo žen postoupilo vítězstvím do okresního kola. Všude vládla dobrá nálada, sluníčko hrálo a soutěž se obešla bez zranění.

Po skončení soutěže se všichni přemístili na dětské hřiště, kde program pokračoval stavěním májky a pálením čarodějnic. Na čarodějnický sabat přiletěly čarodějnice všeho věku. Májku si ozdobily samy děti a muži ji těžce postavili. Teprve nyní mohla začít ta pravá oslava umístění obce v soutěži O lidech s lidmi. Pivo zdarma teklo proudem, děti a čarodějnice soutěžily v připravených hrách. Společně opečené buřty zahnal hlad vyhladovělým, to vše za doprovodu trampských písniček a kytary. Hudba zněla do pozdních ranních hodin. Nakonec bylo dobře, že něk-

teří vytrvalci zůstali u ohně tak dlouho, protože hned první noc se našli odvážlivci z Arnoltic, kteří nám chtěli naši májku shodit. Díky našim ochráncům se jim to nepovedlo.

V rámci Mezinárodního dne Země se vydali žáci v doprovodu učitelky do firmy Remit Šternberk, aby se něco zajímavého dozvěděli o třídění odpadu. Určitě to byl pro ně zajímavý a poučný výlet. Nejen výletem, ale i činy oslavily naše děti tento svátek. Vyhradily si jeden den k úklidu naší obce a vysbíraly odpadky, které se po zimě v obci nahromadily.

Vedoucí mladých hasičů paní Lašáková zorganizovala pro své svěřence jarní hasičské soustředění. Společně strávili víkend v Karlovicích, kde pilně trénova-

li na letošní sezónu. Neběhalo se ale jen s hadicemi, plně využili velkou tělocvičnu a její nářadí na sestavení „opičích drah“. Tohoto soustředění se zúčastnilo 16 hasičů a hasiček, kteří si navzájem pomáhali a tímto upevňovali vztahy v kolektivu. Některé z mladších dětí byly na celý víkend poprvé bez rodičů. I tak byla nálada perfektní a nikdo neměl důvod ztratit úsměv na rtech. Obec Ryžoviště ve spolupráci s vedením základní a mateřské školy v obci nezapomíná ani na maminky, které v těchto dnech oslavily svůj svátek. Děti ze základní i mateřské školy si pro ně připravily kulturní vystoupení plné básniček, písniček a her. Každá z maminek dostala malý dárek, který vyrobily samy děti.

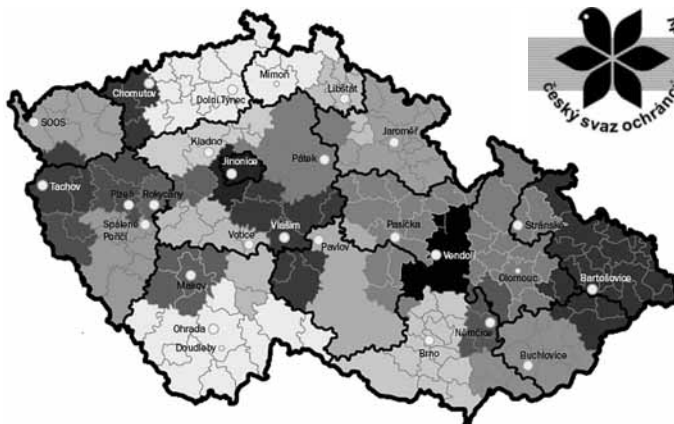
Eva Lašáková - starostka obce

Fota: archiv OÚ Ryžoviště

ZÁCHRANA HANDICAPOVANÝCH ZVÍŘAT

STANICE STRÁNSKÉ ČLEN NÁRODNÍ SÍTĚ STANIC

Podrobné informace na: www.stanicestranske.mistecko.cz, Rychlý kontakt: 777 256 577

Akce ZO ČSOP 67/07 podporuje strategický partner PÁTÁ STAVEBNÍ CZ, a. s.

Design © 2008 Věra Teplárková

Historie okolních obcí

Spolky vojenských vysloužilců na Rýmařovsku: Lomnice

Spolky vojenských vysloužilců lze označit za archetypální (pravzorový) příklad dobrovolných sdružení bytostně spjatých s c. k. mocnářstvím. S Rakouskem, resp. s vládou Habsburků, braly své počátky již po válce třicetileté a byly živeny všemi válkami, co jich tato říše vedla - a že jich bylo hodně! Původně se jednalo o spolky veteránů z řad aktivních bojovníků, později se tito mísili s bývalými vojáky vůbec. Bývalí-li za tři nosné sloupy starého Rakouska označovány armáda, církev a úřady, pak se vysloužilci mohli těšit právě jejich přízni. Bylo těch spolků hodně, v letech 1911-1913 jich bylo jen na Moravě evidováno téměř 450. Z toho na území okresu Rýmařov vyvíjely činnost spolky v Lomnici, Rýmařově, Horním Městě a Německé Rudě, jak nás o tom informuje např. seznam uveřejňovaný ve výpravném kalendáři Vojenský přítel.

Někdo může namítnout, že tento spolek působil i v Ryžovišti a bude se odvolávat na separátní tisk, vydaný pod názvem Naše Ryžoviště v roce 1998, a několik v něm uvedených údajů. Vysloužilce spolek zde měl být založen v roce 1895 - bez bližších dat - a v roce 1899 měl být vysvěcen spolkový prapor, a to za pomoci Katolického spolku. Pak je další zmínka až z roku 1908, kdy byl sdružením místních spolků za účasti vysloužilců s praporem zasazen na náměstí Jubilejní dub u sochy Panny Marie, a to u příležitosti oslav 60. výročí panování císaře Františka Josefa I. Vysloužilci

zde dělali, jak je uvedeno, slavnostní stafáž a vedl je Josef Kolb. Jenže: právě v těch letech, tedy i v roce 1908, byl Josef Kolb předsedou vysloužilceckého spolku v sousední Lomnici. Tuto tajeň nebudeme luštit a při pátrání, proč nebyl spolek v Ryžovišti v ústřední evidenci, pomohl vojenský historik J. Ludvík svým názorem, že evidovány byly jen spolky aktivní, což znamenalo, že platily příspěvky, vykazovaly činnost a posílaly o ní hlášení. Navíc bylo možné „přelévání“ členů do jiných místních organizací, když činnost někde ochabla. Právě to mohl být příklad Ryžoviště.

Lomnický spolek měl ve své době skvělou pověst a dochovalo se nám o něm dosti informací i pár předmětů, dnes působících spíše kuriózně. Ustavení lomnického spolku proběhlo na podzim 1886 v hostinci invalidy z italského tažení Josefa Rössnera, který později postoupil hostinskou koncesi rovněž invalidovi z války v roce 1866 Maiwaldovi. V řadě sedmi lomnických hospod to byla druhá nejbědnější, a přece žila pestrým spolkovým životem, možná díky tomu, že se zde scházeli muži, kteří měli za sebou službu v císařském kabátě, viděli kus světa a ctili hodnoty mocnářství, bez kterého si svět nedovedli přestavit. Kdo byl přesně u zrodu tohoto spolku, lze jen odhadovat, rozhodně všichni tři váleční invalidé, mezi kterými byl i jeden slepec, pak nejspíše podomní obchodník a hudebník Bedrich Kralitschek - ten se psal ovšem urputně Fridrich

Kralík a možná měl duši básníka - a v neposlední řadě zámožný statkář Langer z Tylova, sám si ce nevoják, ale „armeelifrant“, tedy dodavatel.

Poprvé se lomničtí vysloužilci zviditelnili v roce 1889 při zádušní mši za tragicky zemřelého korunního prince Rudolfa, kdy drželi čestnou stráž u symbolické rakve vrchního velitele armády a následníka trůnu. Ostatně právě Rudolfův obraz, „an na koni sedí kupředu hledíc“, desítky zdobil začouzený lokál klubovny spolku, dá-li se to tak říci. Lze dovozovat, že vysloužilci v té době nosili při slavnostních příležitostech vojenské čepice typického tehdy kuželovitého tvaru, k nimž později přibýly modrošedé blůzy (snad z armádního výprodeje), obstarané péčí statkářky Langerové, známé svým příklonem k rakouským tradicím.

Díky štědré mecenášce se dočkali krásného praporu z hrubšího hedvábu, na jehož jedné straně „mistrovsky vyvedená jest orlice rakouská“ a druhou pak zdobí neméně zdařilá podoba patrona kostela zdejšího sv. Jiří na koni. Žerď vyvedena v barvách černo-žlutých. Dne 21. 10. 1895 konáno svěcení praporu za krásného slunečného počasí, když večer předtím konán jest u rychty v Tylově večerní koncert neb zastaveníčko při svitu desítek pochodní. Bylo sedm večer a průvod stahlavý vydal se Tylovem i Lomnicí. Obě obce byly v tu dobu slavnostně v oknech osvětleny a chvojím bohatě ozdobeny. Evě Langerové mnohokrát povoláno Hoch, hoch, zdráva buď, dárkyně naše štedrá! Na druhý den jest tato kmotrou při svěcení praporu, které se zároveň stalo též Dnem obce lomnické i pro léta další. Slavnosti se zúčastnilo pět spolků včetně berounského s prapory svými (o Ryžovišti není ani zmínka). Zároveň byl vyslán spolehlivý posel na telegraf nádražní ve Valšově, by mocnáři našemu blahopřání rychlé zasláno bylo, což splněno a s vděkem přijato.

Skladatel Kralík(tchek) složil píseň, v níž se praví:

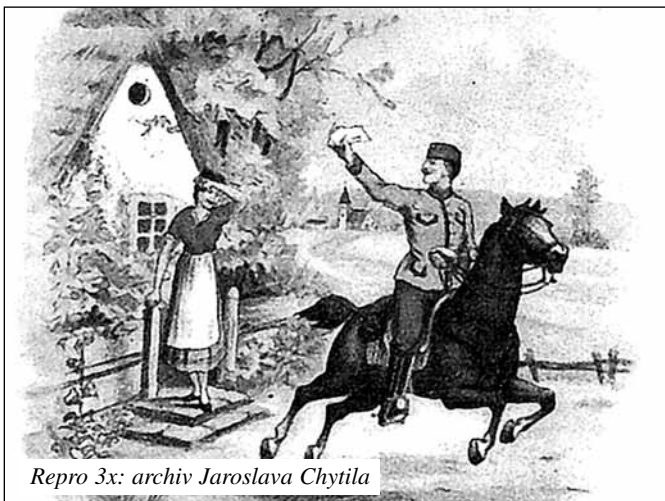
Když v náručí jsem dlela / a on mi lásku sliboval / duše má se

blahem chvěla / tu on mne tuze miloval / Ta doba prchla, prchla brzy / duch klamův zašustil / utekl pryč, což mne mrzí / a tak mne navždy opustil. Skladba tato půvabně tklivá se záhy rozšířila a s oblibou při slavnostech a věnečích vysloužilceckých byla hrávána.

Kulturně zaměřeni vysloužilci byli u každé akce, tak třeba v roce 1898 dali výtěžek sbírky 53 K na Fond císařského jubilea pro chudé a zároveň i na pořízení Pamětní knihy obecní. Ten rok byl na udalosti i jinak bohatý, tak třeba při mši po úmrtí císařovny Alžběty (Sisi) 20. 9. iniciovali vyvěšení vlajky rakouské na hostinci svém po dobu 8 dní, čímž příklad jiným dali. Za příkladnost byli vysloužilci odměněni obcí a mohli tak vyjet 18. 8. téhož roku do Vídně na Jubilejní výstavu, tedy někteří, a za ty, kdo třeba jít nemohli, si jela prohlédnout krásnou Vídeň rodina pana starosty...

Vysloužilci sloužili obětavě, už v nových blůzách a císařských čepicích s „jablíčkem“ FJI, drželi čestnou stráž při vizitaci arcibiskupa Kohna 1899 a z jejich iniciativy byl u staré pošty zřízen „znamenitě vyvedený oblouk slavnostní z chvojí lesního“, na jehož vrcholu byl prapor spolkový. Trochu je ale urazilo, když byly v okolí v roce 1900 konány vojenské manévry a oni chtěli vzdát hold veliteli, svobodnému pánu von Albori, ale byli strážemi „odmrštěni nevybíravěji“. Ale nezatrpkli: hned o rok později si to vynahradili velkolepě pojatým Dnem obce za účasti kolegů a katolických spolků z okolí.

Repro 3x: archiv Jaroslava Chytila

Jinak ovšem ctili tradice císařské. Každým rokem 18. srpna, v den Nejvyšších narozenin, s praporem pořádali v zahradě Seeligrově defilírku a k tomu přizvali další spolky. Defilovalo se v 9 hodin a v 11 hodin se podával pravý rakouský vojenský guláš se dvěma pivy, poté všichni vstali, hudba zahrála tuš a všemi hlasy bylo voláno „Hoch a mnoho zdraví našemu mocnáři“, aby na závěr zazněl velebný tón Zachovej nám, Hospodine, císaře a naši zem! Poté se spo-

lečnost seřadila a vyrazila na pochod k řece Moravici, doprovázena hudbou, s praporem v čele a četnými občany okolo. O příchodu na most zapěno silně ze všech hrdel Wacht am Rhein (Stráž na Rýně) a u blízkého mlýna podána svačina. Večer pak konáno společně klekání k modlitbě podle vojenských řádů a toto odtroubeno.

Slavnostní shromáždění se konala na Bílou sobotu, na Boží tělo, na již zmíněné císařské narozeniny, dále na svěcení zvonů a při

pohřbech. Teprve vypuknutí první světové války učinilo konec této idyle. Vlastně, ono to zas tak úplně idylické nebylo. Vysloužilci měli sice mocné a zámožné příznivce, o nichž už byla řeč, na druhé straně členové se rekrutovali z lidí, kteří byli do rakouské armády odvedeni, aby déle či krátce sloužili na vojně. Zároveň však obecně platilo, že na vojnu nemusel jít každý, kdo byl uznán schopným, stačilo být přiměřeně zámožný a získat potvrzení, že je tato osoba pro vedení továrny, statku apod. nezbytná. Až na pár výjimek tak na vojnu chodily pouze nižší a střední vrstvy. O protekci nebyla nouze. Tím víc nás dnes udivuje patriotické nadšení mnohdy značně přestárých vysloužilců.

Jejich klubová místnost v hospodě přezdívané U Zelené boty byla vyzdobena obrázky rakouských vojevůdců, ilustracemi z časopisů a knih popisujících nezměrná hrdinství „vojína rakouského“, ostatně posuďte sami, pár se jich dochovalo. Byla tam též vitrínka s nedokouřenou viržinkou, kterou dostal R. Dittrich od nějakého arcivévody při jeho inspekci v kasárnách. Na-

šeho hrdinu vyhazovali vojáci na dece do výšky a on na vrcholu výkonu vždy zakřičel „Hoch“ a ostatní dodali „Kronprinz Rudolf“.

A ještě jeden doklad rozdílného přístupu místních: na pravidelné parádní pochody k Moravici odvážel invalidy vyzdobený povoz. Když to jednou jeho majitel odmítl, vysloužilci nežadonili u jiného, ale obstarali si důkladně zhotovený trakař a na něm, patřičně vyzdobeném, své nemožoucí členy k Moravici odváželi. Býval a snad ještě je uložen v čp. 21 v Lomnici.

Spolek ještě 2. srpna 1914 s praporem doprovodil muže na nádraží při odjezdu k útvaru v Šumperku, odkud jeli na bojiště, ale pak se objevily potíže a nouze, členové sbírali po lese bukové listí, které sušili a spolu s mařinkou z něj vyráběli kuřivo pro vojáky na frontě. Ideály mizely...

V roce 1919 nová republika tento a podobné spolky rozpustila, členové vymírali a po krátkém obnovení v roce 1939 i nacisté spolek rozpustili. Zbylo pár drobností, prapor kdosi ukryl a nikdy nebyl nalezen. Konec definitivně. *Jaroslav Chytil*

Pozvánky

MAJÁLES 2008
RÝMAŘOV 30. 5.
HC 3
MALÁ BÍLÁ URÁNA
SHEBA'S BAND
SIC ENGINE
ODNAHA
HECHITERA
KULTURÁK 19.00
VSTUP: 80,- studenti 50,-

Nová Ves
hospůdka „Na Vyhlídce“
24. května 2008 od 19 hodin
Kelt Grass Band
Horalská muzika Irska, Skotska, Appalačie a Moravy

Pro labužníky jsou připraveny speciality keltské kuchyně.

Rezervace míst na: 777 282 962

Sport

Pojede TK Jes na mistrovství světa?

V sobotu a neděli 3. a 4. května se v brněnském Boby centru konalo Mistrovství republiky ve

street dance show. V soutěžní kategorii „velké produkce“ (tzn. od 25 - 60 tanečníků) dosáhla ta-

neční skupina Jes spolu s Calipsem z Krnova a Dance Pointem z Frýdku-Místku vynikajícího výsledku. Mezi šesti konkurenčními choreografiemi získali titul vicemistra ČR s formací z hornického prostředí - „Šichta jak cyp“. Fantastický výkon všech 56 tanečníků sklídil zasloužený obdiv všech přítomných diváků, ale i poroty. Ještě třešinka za závěr - pokud mezinárodní organizace IDO otevře soutěž „velkým produkcím“, měla by tato choreografie reprezentovat Českou republiku na mistrovství světa!

Ve čtvrtek 8. května vypukla v uničovském G-clubu taneční mánie. Kolem 800 tanečníků různých věkových kategorií a disciplín se přijelo utkat v ta-

nečním kláně. Zcela zaplněný sál povzbuzoval k nejlepším výkonům všechny soutěžící.

Choreografie „Spoutání“, která v parketových a tanečních kompozicích zastupovala TK Jes, si z této soutěže odvezla krásné 1. místo. Dalším velikým a neskutečně krásným překvapením bylo vítězství celé dětské věkové kategorie, za které jsme obdrželi putovní Popelčin střevíček. Chtěla bych moc a moc poděkovat všem malým i velkým tanečnickům za úžasné výkony a popřát mnoho úspěchů v dalším soutěžním kláně. Zároveň bych chtěla také poděkovat panu Šlechtovi za výtvarné zpracování kulis a rekvizit.

Alena Tomešková,
vedoucí a choreograf TK Jes

Foto: archiv TK Jes

Pokořil stý maratón

V neděli 11. května zdolal v Praze rýmařovský nestor atletiky Ivan Soviš svůj stý maratón a zařadil se tak mezi čtyřicetku běžců České republiky, kteří uběhli 100 a více maratónů. Zároveň se stal členem „100 maratón klubu ČR“.

rozhovor

Sto maratónů - to už je pěkná porce. Jaký byl ten stý maratón?

Podobný jako těch 99 před ním. Žádná protekce, žádné úlevy, musel jsem pěkně po svých uběhnout celou trať. Jen v cíli byl pocit spokojenosti o něco svátečnější. Snad jsem se jen trochu víc potrápil, nejen kvůli vedru, ale ani příprava nebyla úplně dostačující. Výsledný čas už zdaleka není takový, jakého jsem dosahoval před nějakými deseti, patnácti ... kilogramy, ale umístění v druhé třetině mezi 5 tisíci startujícími - převážně mnohem mladšími - nepovažuji za neúspěch.

Když se řekne maratónec, každý si asi vybaví šlachovitého vyzáblého atleta. Tvoje postava má ale k této představě dost daleko.

Já se také nepovažuji za maratónce ani za atleta. V dávných dorosteneckých letech jsem závodil v silniční cyklistice, pak jsem postupně

přidával běh na lyžích, přespolní běhy, biatlon, triatlon, orientační běh a tak jsem se postupně dostal do rekreační kategorie, která zkouší všechno a nic nedělá pořádně. První maratón jsem zkusil až ve svých 36 letech.

Pro člověka, který to nikdy nezkusil, je představa nekonečných kilometrů nudnou a fádni záležitostí, jak to prožívá běžec?

Emil Zátopek kdysi řekl: „Kdo chce zažít něco mimořádně vzrušujícího, ať si zaběhne maratón.“ Většina lidí to nepochopí - co může být na takové magořině vzrušujícího. Ale zkuste si aspoň představit, co běžec prožívá. Už před startem se setkávají staří známí - někteří se srdečně zdraví, někteří jen pokynou rukou a někteří se znají jen od vidění, ale všichni jsou ta správná krevní skupina, která už jen při setkání každého nabíjí obrovskou pozitivní energií a optimismem. A po startu každý v radostné euforii plyne s davem a ani nevnímá přibý-

každý krok je obtížnější a do cíle ještě hrozně daleko. V těchto chvílích je velmi jednoduché najít jakoukoliv výmluvu, zastavit a počkat na odvoz. A je otázkou vůle donutit se pokračovat i přesto, že je to trápení - radost z pohybu se změnila na bolest při každém kroku. Ale i v tomto rozpoložení si každý uvědomuje důležitou pravdu (která má velký význam i v normálním životě) - každý bolestný i malinký krůček správným směrem nás přibližuje k cíli. Čtyřicátý kilometr ještě neznamená výhru, ale je to výrazné povzbuzení - teď už do cíle vydržím. I ta poslední dvoustovka po 42. kilometru bolí, ale to už nikdo nevnímá - celé tělo prožívá radostný pocit vítězství, a že už je přede mnou v cíli několik stovek nebo i tisícovek běžců, vůbec nevádí, protože já jsem zvítězil. Tento pocit je nejkrásnější odměnou, každý vnímá hlubokou pravdu občas používaného sloganu „radost z bolesti“. Radost v cíli společně prožívají všichni soupeři a ta společná radost všechny sblíží a krásné pocity násobí.

Určitě je trochu pravdy na rozšířeném rčení, že pořádný chlap má postavit dům, zasadit strom... a uběhnout maratón.

Popisuješ to tak, že člověk má hned chuť si to také vyzkoušet, aspoň tu radost v cíli, ale to zase není možné bez toho předchozího trápení. Jenže co na to zdraví?

Děkuji za optání - zatím je všechno v pořádku. Přijď se zeptat tak za dvacet, třicet let - možná si postěžuji, co sport udělal s mými klouby nebo metabolismem. Snad platí i doktory uznávané rčení, že kdo přežije maratón a další den, ten tři roky nedostane infarkt. Samozřejmě jsou tisíce jiných nebezpečí, ale infarkt je statisticky příčinou dost vysokého procenta úmrtí. Sport vlast-

Rýmařováci v cíli PIM (zleva): Ivan Soviš, Karel Stržínek, Ivo Soviš a ex-rýmařovák Jan Soviš

ně učí tělo, aby samo bojovalo s únavou, bolestí, chladem, hladem, žízní a všemi mimořádnými stavy a tak se vyhnulo choulostivosti. Na obhajobu této teorie uvádím, že poslední (a jedinou v životě) lékařem vystavenou pracovní neschopnost jsem měl v roce 1985, když jsem při hromadném pádu na lyžařské Jesenické 70 utrpěl zranění kolenních vazů a skončil v sádře. Chřipky, angíny, záněty a podobné neduhy se mi vyhýbají snad právě díky sportem dlouhodobě pěstované odolnosti. Tím mi sport vlastně vrací část času stráveného při běhání, cyklistice nebo lyžování. Čas, který strávím běháním po lese, někdo jiný proleží při léčení horeček a bolestí hlavy.

Je člověk při takovém běhu schopen vnímat okolí?

Samozřejmě, někdy až příliš. Když třeba po startu maratónu v italském Milanu spustí snad stovka tubačů u trati břeskou fanfáru, je to atmosféra, na kterou se nedá zapomenout. Podobně působí i hudební skupiny na trati pražského maratónu, nezapomenutelné je až hysterické ječení několika stovek dívek nějakého dívčího internátu u trati bostonského maratónu.

To jsou asi výjimečné a nezapomenutelné situace, ale je běžec schopen vnímat i ulici, město a okolní přírodu?

Možná je to individuální, já mám dost fotografickou paměť, takže i po létech poznávám úseky, které jsem někdy probíhal. Některé maratóny jsou vedeny jen městem a ty jsou i způsobem běhu odlišné, protože se přeskakují chodníky, tramvajové koleje a různé typy městské dlažby. Ale spousta maratónů je vedena krásnou přírodou a to se nedá nevnímat okolní scenérie. Kdo navštívil třeba kysuckou krajinu, Orlické hory, Chřibské vrchy nebo jen projel autem ze Šumperku přes Leštinu do Dubicka, určitě si zapamatuje hodně pěkných úseků. Běžec má víc času vnímat okolí, a proto je snad těch fotografií v paměti víc.

Zmínil ses o několika atraktivních městech, kde všude jsi už startoval?

Podle komentáře při nedělním přenosu České

televize jsem asi vypadal jako světoběžník, který se jen tak náhodou při toulkách světem zastavil v Praze, ale těch světových metropolí zase nebylo tak moc. Nejvíc maratónů jsem absolvoval v Praze - všech 14 ročníků PIM a ještě 6 dalších pražských maratónů. Bezesporně nejvýznamnější pro mne byl 100. ročník nejstaršího světového maratónu v americkém Bostonu v roce 1996. To byly malé olympijské hry - startovalo tam 40 000 běžců. V Evropě jsem běžel maratón v Paříži, Římě, Berlíně, Frankfurtu, Milánu, několik maratónů v Polsku, Německu, Rakousku, Itálii a samozřejmě na Slovensku. Košický maratón jsem absolvoval pětkrát. Mezi krásné zážitky také patří Jungfrau-maratón do vrchu v centru švýcarských Alp. Start je v Interlaken a cíl v sedle mezi vrcholy Jungfrau a Aiger v nadmořské výšce téměř 2400 metrů. Za pěkného počasí je to nejen závod, ale i nádherný výlet. Každý maratón znamená nejen samotný běh, ale spousta zážitků z cesty a návštěv zajímavých míst.

A kolik maratónů jsi vzdal?

Tak zatím jsem dokončil všechny a doufám, že mě hned tak něco nedonutí zabalit jakýkoliv závod. I v cyklistice jsem z několika desítek závodů zabalil jen tehdy, když mě odvezli sanitkou nebo jsem si odnášel zdemolované kolo po nějakém hromadném pádu.

Stovka maratónů byl tvůj cíl nebo budeš maratóny běhat dál?

Pro toho, kdo to zkouší, je maratón nevyléčitelná diagnóza. Ale podobné je to i s lyžařskými běhy, cyklomaratóny a dalšími aktivitami. Je spousta krásných maratónů, které jsem ještě neběžel, je spousta krásných kopců, na které jsem ještě nevyšel nebo nevyjel na kole, v zimě je plno krásných lyžařských tratí a všechno to stojí za vyzkoušení.

Prozrad i něco ze svých mimomaratónských zážitků.

Mezi desítkami trofejí tvoří velkou část medaile z pražských maratónů a půlmaratónů Fota: archiv I. Soviše

Mezi nezapomenutelné patří především výstup na vrchol Mont Blancu, byl jsem tam dvakrát. Na lyžích jsem odběhl 21 ročníků Jesenické 70, všechny s výjimkou prvního. Zúčastnil jsem se 19 závodů světového poháru v dálkovém běhu na lyžích, z nichž nejvýznamnější je bezesporu Vassův běh ve Švédsku. V cyklistice jsem vedle mnoha desítek silničních závodů absolvoval dálkové jízdy AUDAX - 1000 km za tři dny a 1200 km za 80 hodin. Jako cykloturista jsem v Alpách a Dolomitech zdolal 24 horských sedel vyšších než 2000 metrů (těch nižších bylo mnohem víc), z nichž nejvyšší Stelvio je 2758 metrů nad mořem, a přes 1500 výškových metrů stoupání serpentínami od italského Bormia, to je přímo cyklistická lahůdka. Za zmínku stojí i účast na světově významném závodě v orientačním běhu O-ringen ve Švédsku.

To si všechny ty akce pamatuješ?

Těch nezapomenutelných je opravdu hodně, ale při bilancování víc spoléhám na svoje pečlivě vedené záznamy, které si zapisuji od roku 1962. A ty mi říkáš, že jsem za 45 let naběhal 37 200 km, na kole ujel 158 200 km a na lyžích uběhl 27 950 km.

Děkuji za rozhovor a přeji pevně zdraví a ať ti přibývají další pokosené kilometry. JiKo

Dvě medaile a titul Miss sympatie

V neděli 27. 4. 2008 se v zaplněné přívozské hale SAREZA v Ostravě utkaly kluby Moravskoslezského a Olomouckého kraje v soutěži jednotlivců v aerobiku Ostravský Crazy Aerobik. O výsledcích soutěže rozhodovala pětičlenná odborná porota. O titulu Miss sympatie v každé kategorii hlasovalo zaplněné hlediště diváků.

Závodnice SK Studio Sport a zdraví předvedly opět velmi pěkný sportovní výkon a zaslouženě vybojovaly jednu zlatou a jednu bronzovou medaili, šest finálových umístění a jeden titul Miss sympatie. Všem zúčastněným děvčatům děkujeme za dobrou reprezentaci klubu i města. V soutěži klubů se Rýmařov umístil na 4. místě.

Výsledky soutěže:

1. kategorie 7 - 10 let:

Zapletalová Šárka	1. místo
Bršťáková Míša	7. místo
Zifčáková Klárka	8. místo
Kuzmíková Bára	9. místo
Čudová Zdeňka	15. místo

2. Kategorie 11 - 13 let:

Šandová Jana	8. místo
Krywdová Tereza	probíjela se do finále, ale ze zdravotních důvodů ze soutěže odstoupila

4. Kategorie 17 a více let:

Švédíková Lýdie	3. místo
-----------------	-----------------

Titul Miss sympatie Ostravského Crazy Aerobiku získala:

Lýdie Švédíková	4. kategorie
------------------------	---------------------

Lýdie Švédíková, předsedkyně SK

Fota: archiv Studia Sport a zdraví

Taneční skupina Move2you přivezla zlatou medaili

Taneční skupina Move2you, která pracuje ve Středisku volného času pod vedením Petry Čechové, se zúčastnila soutěže ve Frýdku-Místku, která nesla název Palas Dance Cup. Rýmařovští hiphopeři sem přivezli velkou show s názvem ICQ. Tato show byla zařazena do hlavní věkové kategorie, měla zastoupení tanečnicků od sedmi do osmnácti let, byla plná výborného, zábavného, krásného, živého, usměvavého tancování a nechyběly v ní rekvizity ani kvalitní kostýmy. Prostě velice propracovaná show, která dala všem tanečnickům i choreografce spoustu práce. A jak dopadla? Z šesti soutěžních choreografií si taneční skupina move2you vybojovala nádherné 1. místo! Co na to vedoucí souboru? „Mám velkou radost. Za vítězství všem děkuji a gratuluji. Nejkrásnější je vidět, jak si to všichni užívají, na parketě tancují s obrovským nasazením a úsměvem, jsou šťastní, spokojení, dokáží poděkovat a obejmout vás. Proto má smysl to dělat.“ A co na to tanečníci? „Je to krásná show. Moc nás baví. Na každé vystoupení se těšíme a strašně si ho užíváme. Peťa je člověk, kterého si vážíme, a z celého srdce jí děkujeme.“

Petra Čechová

Rýmařovští tanečníci sklízí medaile

Taneční skupina Move2you a její žebříčková sezóna začala v Olomouci. Sjeli se sem tanečníci z Prahy, Brna, Ostravy, Olomouce ad., konkurence tedy byla opravdu obrovská. V sólech a dětské věkové kategorii zabojoval a medaili za třetí místo získal Adam Komůrka. V sólech juniorské věkové kategorie třídy C se až do finálového kola bojovala Lucie Horkelová (6. místo), Adéla Komůrková (5. místo) a Kateřina Klíčnicková, která stála na bedně za 2. místo! Prezentace juniorů třídy B ve finálovém kole: Adéla Köhlerová 5. místo, Lucie Kistanová 2. místo a Mirka Rapouchová se může

chlubit medailí zlatou! Z juniorských duet se finálovým postupem a medailí za nádherné třetí místo radovala Kateřina Klíčnicková s Adélou Köhlerovou. Na závěr se předvedla juniorská malá formace taneční skupiny Move2you s názvem Smile. Po vyčerpávajícím výkonu, který šest tanečnic předvedlo, si se slzami v očích a velkou radostí z této soutěže odváží 1. místo! První žebříčková soutěž tedy dopadla skvěle. Tanečníci přiváží do Rýmařova pět medailí, což si zaslouží gratulaci. O druhou žebříčkovou soutěž se s vámi podělíme zase příště.

Petra Čechová

Prostor pro firmy a podnikatele

Pozvánka na odbornou konferenci podnikatelů

Vážení zástupci podnikatelských subjektů a dalších institucí v okrese Bruntál, dovolujeme si vás pozvat na odbornou konferenci pro podnikatele s názvem:

Podnikatelské příležitosti a rozvoj - Bruntálsko 2008

v pondělí 2. 6. 2008 od 9.30 do 14.00 v prostorách Společenského domu v Bruntále

Konferenci zaštil náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro regionální rozvoj, evropské struktury a územní plánování Mgr. Pavel Drobil.

Svůj zájem, prosíme, potvrďte na e-mail administrátorky zmíněné akce Mgr. Kataríny Kijonkové: k.kijonkova@gmail.com, a to nejpozději do 26. 5. 2008

Program:

09.30 - 10.00	Prezence účastníků, káva	11.30 - 11.45	Coffee break
10.00 - 10.30	Marketing a rozvoj Moravskoslezského kraje Mgr. Pavel Drobil, náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro regionální rozvoj, evropské struktury a územní plánování	11.45 - 13.00	Projekty a iniciativy - šance pro partnerské firmy Podpora cestovního ruchu - databáze TourData Milan Anděl, ARR Podpora podnikání - kapacitní registr Kreda, databáze Real Ing. Tomáš Fiedler, ARR Podpora regenerace brownfields Ing. Jiří Vozňák, ARR
10.30 - 11.00	Rozvoj podnikání v regionu s podporou dotačních titulů Ing. David Sventek, MBA, ředitel Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko		Podpora rozvoje lidských zdrojů - iniciativa ForTech Ing. Lenka Tichá, ARR
11.00 - 11.30	Role Agentury pro regionální rozvoj v podpoře podnikání Ing. Jana Šemberová, ředitelka divize ekonomiky a služeb, členka představenstva	13.00 - 14.00	Oběd formou rautu

Vážení zástupci podnikatelských subjektů a dalších institucí v okrese Bruntál, dovolujeme si vás pozvat na workshop pro podnikatele s názvem

Podniky a podnikání - Bruntálsko 2008

v úterý 3. 6. 2008 od 9.00 do 12.00 ve společnosti PROWORK, spol. s r. o., v Krnově

Workshop zaštil Mgr. Pavel Drobil, náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro regionální rozvoj, evropské struktury a územní plánování

Svůj zájem, prosíme, potvrďte na e-mail administrátorky zmíněné akce Mgr. Kataríny Kijonkové: k.kijonkova@gmail.com, a to nejpozději do 26. 5. 2008

Program:

09.00 - 09.30	Prezence účastníků, káva ve firmě Prowork, spol. s r. o.	10.30 - 12.00	Neformální diskuse na téma rozvoje podnikání v regionu s podporou dotačních titulů za účasti zástupců MSK (Mgr. Miroslav Janoviak, oddělení průmyslových zón odboru regionálního rozvoje, Mgr. Martin Radvan, vedoucí odboru regionálního rozvoje) a Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko (ředitel Úřadu Ing. David Sventek, MBA)
09.30 - 10.30	Prezentace firmy Prowork , její success story, možnosti budování dodavatelsko-odběratelských řetězců s podniky v regionu		

PCservis Rýmařov www.vypocetni technika.eu
náměstí Míru 16
tel.: 554 212 361

COPYCENTRUM

centrum Rýmařov
I. patro nad pivnicí

levné, rychlé, barevné a černobílé kopírování na profesionálním kopírovacím stroji, laminování a skenování do formátu A3, prodej kancelářských potřeb, renovace tonerů

černobílá kopie - formát A4	1,- Kč
černobílá kopie - formát A3	2,- Kč
barevná kopie - formát A4	20,- Kč
barevná kopie - formát A3	35,- Kč

možnostní slevy na základě cen jsou uvedeny včetně DPH

JAK VYJDE

Další číslo
RÝMAŘOVSKÉHO HORIZONTU
bude v prodeji od **6. 6. 2008**
Uzávěrka pro vydání
je ve čtvrtek 29. 5. 2007 do 12 hodin

Budeme očekávat vaše příspěvky!

PNEUSERVIS

FIRMY STANISLAV JUŘENA STANSPED

VÁM NABÍZÍ

MIMO JIŽ KLASICKY POSKYTOVANÝCH SLUŽEB
I NOVĚ PLNĚNÍ A ČIŠTĚNÍ AUTOKLIMATIZACÍ

- Momentálně dále nabízí slevu na skladové zásoby osobních pneumatik zn. Barum ve výši 35 % (platí do vyprodání zásob)

**Najdete nás na adrese:
třída Hrdinů 45, Rýmařov**

Provozní doba: Po - Pá 8⁰⁰ - 16⁰⁰

V naléhavých situacích se lze na telefonu 774 950 041 dohodnout i jinak.

Účetnictví

- podvojný účetnictví,
daňová evidence, mzdy, DPH,
daňová přiznání,
účtování v cizích měnách aj.

Řoutilová Ivana, DiS.
739 053 293

RoutilovaIvana@seznam.cz

Mrskošová Karla
604 802 363

Ondřejov 24, 795 01 Rýmařov, tel./fax: 554 211 524

**Kancelář č. 16 na Palackého ul. č. 11
(2. patro) - budova Bytermu**

Dopravní firma
Stanislav Juřena - STANSPED
se sídlem v Rýmařově
přijme

• řidiče pro mezinárodní kamionovou dopravu

POŽADUJEME:

- praxi v oboru MKD
- řidičský průkaz skupiny C, E
- trestní bezúhonnost
- poctivé jednání
- dobrý zdravotní stav

NABÍZÍME:

- náborový příspěvek dle délky odpracovaných let u svého předešlého zaměstnavatele
- tahače DAF + plachtové návěsy
- dobré platové podmínky
- vstřícný přístup

• řidiče pro vozidlo do 12 tun

POŽADUJEME:

- řidičský průkaz skupiny C
- věk min. 21 let
- trestní bezúhonnost
- poctivé jednání
- dobrý zdravotní stav

NABÍZÍME:

- přidělení vozidla
- po zaučení umožníme rozšíření pro skupinu E
- dobré platové podmínky
- vstřícný přístup

**Nástup možný po dohodě ihned, pro bližší informace kontaktujte:
Stanislav Juřena, tel.: 554 703 460 (v době od 7 do 16 hodin).**

Vydavatel: Středisko volného času Rýmařov, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel./fax: 554 211 410, http://www.rymarov.cz/mesto
Neoznačené foto: Redakce. **Uzávěrka dne:** 15. 5. 2008. **Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, případně úpravy nevyžádaných příspěvků a nemusí nutně souhlasit se stanovisky uveřejněnými v příspěvcích dopisovatelů. Odpovědný redaktor:** Mgr. Jiří Konečný. **Adresa redakce:** Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 230 459, mobil: 737 802 259, e-mail: rymhor@seznam.cz.
Vyšlo dne: 23. 5. 2008. **Příspěvky laskavě zasílejte nejpozději do 29. 5. 2008. Další číslo vyjde 6. 6. 2008. Grafická úprava novin a inzerce:** Tiskárna APRO Bruntál, Ruská 10, 792 01 Bruntál, tel./fax: 554 717 196, e-mail: apro@iol.cz. **Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017.**

Cena 10,- Kč

Třeba začni přes mobil hrát slovní fotbal...

**O₂ Prodejna
Rýmařov**

Náměstí Míru 2 (vedle pošty I. patro)
795 01 Rýmařov
tel.: 554 230 485

**O₂ Prodejna
Šternberk**

ČSA 12 (100m od pošty)
785 01 Šternberk
tel.: 585 000 157

Posílej neSMSly
s novým tarifem **O₂ [:kůl:]**

Protože po celou dobu jeho užívání
máš SMSky do mobilní sítě O₂ zdarma

O₂

Telefónica

Tarif je určen novým zákazníkům do 26 let při uzavření smlouvy s časovým závazkem na 24 měsíců. Nabídka platí do 31. 8. 2008. Více na www.youngzone.cz

Volnost a jednoduchost

Dopřejte si neomezené volání v rámci sítě
o víkendech a mimo špičku s tarifem **O₂ NEON L**

**O₂ Prodejna
Rýmařov**

Náměstí Míru 2 (vedle pošty I. patro)
795 01 Rýmařov
tel.: 554 230 485

**O₂ Prodejna
Šternberk**

ČSA 12 (100m od pošty)
785 01 Šternberk
tel.: 585 000 157

S novým tarifem O₂ NEON L můžete volat v síti O₂ bez omezení celý víkend i mimo špičku a to v rámci paušálu, bez jakýchkoli dalších poplatků. Volejte s námi 24 měsíců a tuto výhodu získáte na celou dobu užívání tarifu. Přestaňte už počítat provolané minuty a oddejte se svobodě, jakou vám dává jen O₂.

O₂

Telefónica

Více na www.o2neon.cz

